ProARME

Nr. 2 (9) ● aprilie-decembrie 2011

Revistă trimestrială de cultură militară și patriotică

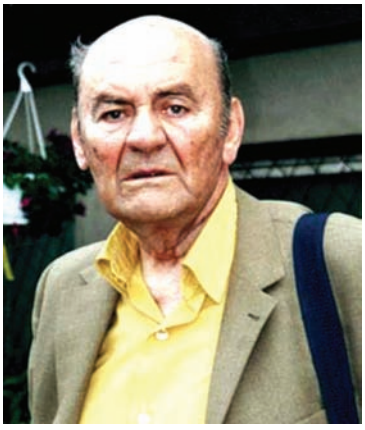

Arme portative

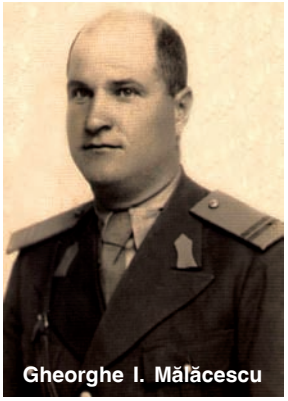

pag. 23

Evocări pag.15

Galeria eroilor neamului

Gheorghe I. Mălăcescu

pag. 9

Patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor (T. Vladimirescu)

Comentariul ediţiei

Istoria – ca o bandă de mag

de **Zalmo de Gikos**

Cronicarul **Yusuf Hâs Hacib**, care a trăit în primul secol al mileniului abia trecut, deci exact acum 1000 de ani, scria în lucrarea sa *Kutadgu Bilig* (1069), redactată pentru un lider din Asia Centrală, între altele, că, *pentru a păstra un stat, este nevoie de o armată mare şi de mulţi soldaţi; pentru a hrăni armata, este nevoie de o mare bogăţie şi bunăstare; pentru a obţine această bunăstare, poporul trebuie să fie prosper; pentru ca poporul să fie prosper, legile trebuie să fie cunoscute. Dacă vreuna din aceste condiţii este neglijată, toate cele patru vor cădea, iar dacă toate cele patru sunt neglijate, regatul va începe să se destrame din rădăcini*. Lucru demonstrat din plin, în ce ne priveşte, cu regatul moştenit de **Carol al II-lea** de la părinţii săi: **Ferdinand cel Loial** şi **Maria**. Întrucât silogismul lui **Hacib** pleacă de la armată, şi nu întâmplător, să ne reamintim şi de **Napoleon Bonaparte**, care susţinea că o astfel de instituţie este cu atât mai slabă cu cât se ghidează după regulamente militare mai noi, ideea fiind aceea, firește, că soldaţii şi ofiţerii ei nu au avut suficientă vreme ca să le asimileze, eventual să acţioneze ca un tot, în baza lor, la război... Or, ce facem noi, de vreo 20 de ani încoace, sub masca… transformării, implementării, retehnologizării, modernizării etc.? Legi şi regulamente. La foc automat! În toate domeniile, fără nici o deosebire. Ca atare, în cele ce urmează, nu mă voi referi la armată, pentru că nu vreau să fiu acuzat aiurea de mai ştiu eu ce, ci iau ca reper un minister nu mai puţin important, acela al Învăţământului şi mai cum i-o zice acum. Ei, şi ce vedem aici? Nimic altceva decât o cruntă debusolare, derută, instabilitate şi, într-un final, copii nenorociţi pentru tot restul zilelor. Pentru că după halul în care se derulează lucrurile în acest minister, înseamnă că la noi, în ritmul acesta, legile nu vor mai putea fi ajunse niciodată din urmă ca să fie nu aplicate cum trebuie, ci măcar cunoscute. Aşa era după perioada fanarioţilor şi până la **Cuza**, la fel s-au petrecut lucrurile şi în perioada interbelică. Dar dacă după **Cuza**, adus la domnie graţie câştigării Războiului Crimeii de către aliaţi (altminteri, eram încă de pe atunci gubernie rusească!), s-a putut regla cât de cât o stabilitate legislativă, aptă imediat să pună pe picioare bruma de reforme de care ţara avea nevoie ca de aer, după Primul Război Mondial reţeta nu a mai funcţionat; lucru ce pare cu atât mai surprinzător, cu cât România era, totuşi, în barca aşa zişilor învingători. Şi cu atât mai mult nu funcţionează azi, când am ieşit atât de jumuliţi din Războiul Rece. Şi nu este greu de observat cu ochiul liber că, aşa cum sunt ele aranjate azi, premisele stabilităţii statului nostru conduc spre un singur rezultat: dezastrul ţării, destrămarea din rădăcini a ceea ce a mai rămas din România Mare, adică ruperea în cele trei ţărişoare primordiale, ca să zic aşa: Moldova, Muntenia şi Transilvania. Fiecare în parte în sfera de influenţă a unui imperiu: Rus (Moldova, evident), European (Transilvania) şi American (Muntenia). Şi aşa vor rămâne pentru secole de acum încolo. Ce ne-ar putea salva? Numai un nou război în care un actor în ascensiune la ora de faţă, poate China, poate altcineva, interesat de liniște şi pace în acest colţ de lume, ne va proteja atât cât să mai dăinuim o vreme măcar aşa cum suntem. şi totuşi, destrămarea, după cum merg lucrurile acum, a ajuns să mi se pară nu inevitabilă, ci necesară. Pentru că noi, românii, e clar că nu avem forţă şi nici minte să păstrăm, să apărăm, să protejăm şi chiar să consolidăm moştenirea străbună. ştim, în schimb, încă mai ştim, îmi place să cred,să murim pentru un ideal precum cel împlinit o dată la 1918. Prin urmare, nu crede că este chiar atât de rău să redevenim ce am fost pe vremea lui **Mircea cel Bătrân**. Adică, decât o Românie Mare slabă, mai bine trei ţări române mici, însă tari. Cu urcările şi scăderile lor istorice. Cu nenorocirile, dar şi cu obiectivele lor pe cât de fundamentale, pe atât de particulare, într-o primă fază. Şi abia din acest moment (re)începând, după încă un alt mileniu, poate mai mult, de năvăliri barbare, de zbatere pe uscat şi pe câmpurile de luptă, vom avea iarăşi un obiectiv comun major: unirea celor trei ţări. Poate mult mai lesne realizabil decât la 1918. Pentru că de acum, nu-i aşa?, avem experienţă şi oarece tradiţie la acest sport. Pentru aceasta, desigur, va trebui să se nască un nou **Ştefan cel Mare**, un alt **Mihai Viteazul**, **Avram Iancu**, **Tudor Vladimirescu** şi alţii ca ei. În ce mă priveşte, eu scriu liniştit. Pentru că dacă va fi nevoie să se nască, se vor naşte. În privinţa aceasta, sunt cel mai optimist dintre români. Şi, în afară de asta, ştiu că istoria nu este altceva decât o bandă de magnetofon, pusă când şi când de la capăt.

Caricatură de Octavian Covaci

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică

ISSN 2065-9903

Fondator: Bogdan DIDESCU
Redactori: Karola KIM
Marius VASILE
Tehnoredactare: Mara ŞOIMĂRESCU
Corectură: Rheea DELFI

Adresa redacţiei:
Oraş Fieni, str. Podişorului Nr. 8,
Jud. Dâmboviţa
Cod 135100

E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon mobil: 0727.309.606
Tipărită la *RAWEXCOMS*
telefon 021.6443373

Dumitru Dorin Prunariu

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază şi nici nu se publică dacă nu sunt interesante din punct de vedere istoric, militar sau cel puţin literar. Sunt avute în vedere cu prioritate materialele culese deja în fontul Times New Roman, caracter 14, preferabil cu diacritice.

Interviu
Dumitru-Dorin Prunariu:

A avea activitate cosmică nu implică a avea şi cosmonauţi

un interviu realizat de **Dan Gîju**

S-au împlinit anul acesta, în primăvară, trei decenii de când România, prin **Dumitru-Dorin Prunariu**, a intrat în rândul select al statelor lumii care, prin cel puţin unul dintre reprezentanţii lor, au cucerit, putem spune aşa, Cosmosul. Şi este un privilegiu pentru noi să putem insera aici, în filele revistei ***ProARME***, un dialog purtat oarecum în grabă, însă deschis, fără nici un fel de preţiozitate, cu atât mai mult aranjat dinainte, chiar într-una din zilele aniversare ale primăverii trecute. În ceea ce priveşte ilustraţiile, majoritatea aparţinând intervievatului nostru, cele referitoare la stagiul de pregătire în URSS plus aceea în care apare preşedintele **Nicolae Ceauşescu** ne-au fost oferite cu totul întâmplător, în alte circumstanţe, de către fostul Ministru al Apărării Naţionale de atunci, generalul **Ion Coman**, iar o alta, în care apar toţi trei finaliştii selecţiei pentru istoricul, de acum, zbor cosmic cu participare românească (**Dediu**, **Prunariu** şi **Guran**) ne-a fost dăruită de colaboratorul nostru, caricaturistul **Octavian Covaci**, cândva regizor la Studioul Cinematografic al Armatei. Tuturor, mulţumirile noastre cordiale.

– Ce visau părinţii să vă facă, domnule general? Ce meserie, vreau să zic, aveau ei în vedere şi, desigur, la ce anume visaţi dumneavoastră înşivă, copil fiind?

– Inginer!... Eventual, să urmez o facultate terestră care se putea găsi la Braşov, unde locuiam. Când eram în liceu, se orientaseră, chiar, pentru construcţii de maşini, electrotehnică… Pe când eu visam aviaţie. Inginer de aviaţie… Adică, o facultate care nu exista decât în Bucureşti, în cadrul Politehnicii.

– Avioane, da… Dar v-a trecut prin minte, vreodată măcar, că veţi ajunge mai mult decât aviator, în speţă cosmonaut, şi încă… general al armatei române?

– Niciodată! Toate le raportam la viaţa civilă. Pe atunci, nu mă atrăgea deloc armata. Abia mult mai târziu, după ce am terminat stagiul militar obligatoriu, respectiv absolvisem şcoala militară de ofiţeri de rezervă, generalul Gheorghe Zărnescu, un tip foarte convingător, ne-a vorbit despre avantajele vieţii militare, am acceptat ca să fiu activat. Deşi, iniţial, chiar şi după selecţia pentru programul cosmic, mă gândisem ca într-un final să rămân tot civil.

– Care este drumul de la simplu sublocotenent inginer de aviaţie la cosmonaut al României? Daţi-ne, vă rog, câteva repere obligatorii ale acestui parcurs pe care mi-l imaginez efectiv fascinant.

– Eram inginer şi urmam stagiul obligatoriu la Bacău, la Şcoala de ofiţeri de rezervă, când comandantul ne-a prezentat această nouă iniţiativă, cu activitatea cosmică. Or, de acum, eu nu mai aveam aşteptări mari de la carieră cât de la familie, pentru că abia mă căsătorisem, soţia era studentă la Bucureşti, în ultimul an... Însă când a sosit pe adresa unităţii solicitarea pentru o vizită medicală mai specială vizavi de această problemă, vizită care nu se putea efectua decât la Centrul Medical Aeronautic din Bucureşti, ce mi-am zis? De ce să nu mă şi plimb prin aer, că mie totdeauna mi-a plăcut să fiu în aer!, cu un AN 26 – transportul la Bucureşti se făcea cu un astfel de avion – şi, totodată, de ce să nu îmi fac şi o vizită medicală completă în contul armatei, să văd şi eu cum stau cu sănătatea. Mai important însă era faptul că aveam şi trei zile de petrecut cu soţia. De ce să fac trei zile de marşuri la unitate când pot sta cu ea în Bucureşti, mi-am zis... Toate acestea se întâmplau prin luna aprilie 1977...

continuare în pag. 4

General maior (r) **Dumitru-Dorin Prunariu** (n. 27 septembrie 1952, Braşov), absolvent al facultăţii de Inginerie Aerospaţială (Universitatea Politehnica Bucureşti, 1976), doctor în ştiinţe tehnice (1999), primul român (şi singurul, deocamdată) în Cosmos (14-22 mai 1981) şi cel de-al 103-lea din lume, preşedinte al Agenţiei Spaţiale Române (1998-2004), ambasador al României în Federaţia Rusă ((2004-2005), preşedinte ales al Comitetului ONU pentru Explorarea Paşnică a Spaţiului Extraatmosferic – COPUS (2010-2012), pre'edinte ales al Asociaiei Exploratorilor Spaiului Cosmic (2011-2014) ş.a. Este autorul şi coautorul unor lucrări precum *La cinci minute după cosmos* (1981), *Istoria aviaţiei române* (1984), *Dimensiuni psihice ale zborului aerospaţial* (1985) ş.a. Distins cu o serie de titluri şi decoraţii, unele străine, de la Erou al R.S. România (1981), Steaua României în grad de Mare Ofiţer (2000) la Emblema de onoare a Armatei României (2011), Doctor Honoris Causa al Universităţii Tehnice din Cluj-Napoca (2007), Membru de Onoare al Academiei Române (2011) etc. Căsătorit, are doi copii şi este deja bunic.

urmare din pag 3

– Câţi mai făceau „plimbarea" aceasta la Bucureşti, în contul Armatei, cu dumneavoastră?

– În seria mea am fost 17 care, la solicitarea comandantului, am ridicat mâna şi am zis da, mergem la Bucureşti, la vizita medicală. Şi aşa am ajuns la Centrul de Medicină Aeronautică, actualul Institut de Medicină Aeronautică şi Spaţială, unde, vreme de câteva zile, ne-au supus la o serie de teste ca, până la urmă, să ne pice pe toţi 17! Fireşte, am plecat înapoi, la Bacău şi, practic, în puţin timp, am şi uitat de acest intermezzo în viaţa noastră militară. Am zis că a fost şi asta, nimeni nu se gândea că vreunul dintre noi va ajunge să fie selecţionat; credeam că va fi altcineva din alt cerc, noi fiind doar unii dintre cei mulţi.

– Nu înţeleg... Atunci, cum aţi ajuns, totuşi, cosmonaut?

– Pentru că aceasta a fost, cum ar veni, prima fază în care, cum spuneam, alături de mulţi alţii m-am oferit voluntar, am făcut o vizită medicală cum scria la carte, nu am îndeplinit baremele, aşa că, alături de toţi ceilalţi, m-au trimis înapoi, la unitate. Şi, în scurtă vreme, furat de activităţile zilnice obişnuite, cu instrucţie, cu tot felul de teme tactice şi aşa mai departe, cu program orar, regulamente etc., aproape că am şi uitat de acest episod. De altminteri, încă din ziua plecării spre Bucureşti eram convinşi cu toţii că nimeni dintre noi nu va ajunge să fie selecţionat, cu atât mai mult cu cât ştiam că mai fuseseră verificate şi alte grupe, unele formate din ofiţeri în activitate. Când, prin luna august, ne trezim că iar vine un ordin la unitate, ca numai cinci dintre cei 17, câţi intrasem iniţial în preselecţie, să ne prezentăm din nou la Centrul de Medicină Aeronautică. Oarecum ne-a surprins. Hai să mai mergem odată la Bucureşti, mi-am zis. Cum prima dată fusesem puţin răcit, şi luasem şi câteva kilograme în plus – eram hrănit regulat, nu mai era oboseala de la fabrică, unde lucram şi 12 ore pentru un prototip –, numai bine că acum, deci din aprilie şi până în august, mă

Dan Gîju şi Dumitru Prunariu, 14 mai 2011, Muzeul Militar Naţional

întremasem ca lumea, făcusem instrucţie, sport..., aşa că, de data aceasta, am trecut cu brio, deşi parametrii medicali au fost şi mai duri. Ce-i drept, doar eu şi alţi doi dintre camarazi am reuşit să ne încadrăm, adică trei din şapte, ţin să precizez, că, pe lângă noi, cei cinci din Bacău, mai fuseseră aduşi încă doi de la alte unităţi.

– Şi cam ce anume se cerea? Fiindcă, din câte am auzit, unul a fost respins pentru că ar fi avut chelie, deşi în rest era perfect apt...

– Sunt legende! Ultimii trei am rămas pe parametri strict medicali. În speţă, prima condiţie privea studiile, adică trebuia să avem studii superioare tehnice, iar a doua condiţie se raporta, cum spuneam, la testele şi parametrii medicali. Aşa am ajuns şapte din 17, apoi cinci, apoi trei... Dar au mai existat şi alte particularităţi ale selecţiei, ca să spun aşa. De pildă, Constantin Cristescu, unul dintre cei mai buni ingineri de aviaţie din generaţia noastră, care a făcut faţă şi testelor fizice, a renunţat forţat de familie, pentru că tatăl său fiind o vreme prizonier în URSS, după al Doilea Război Mondial, îi inoculase ideea că, după ce va ajunge la Moscova, îi vor crea greutăţi, poate chiar îl vor aresta... Era o psihoză generată de ceea ce trăise tatăl lui cândva, pe fundalul altor evenimente care, de fapt, marcaseră întreaga lui generaţie, însă aşa s-a făcut că, sub presiunea părinţilor, având astfel de argumente, acesta a renunţat pur şi simplu, şi încă într-o fază finală.

– Deci, într-un final, aţi rămas numai trei...

– Da, eu, Dediu şi Cristian Guran, cei mai apţi, stabili din toate punctele de vedere, inclusiv psihologic şi profesional. Dar asta s-a concretizat abia după ce, în echipa de cinci fiind, am trecut şi prin furcile caudine ale unei delegaţii de medici specialişti de la Institutul de Medicină şi Biologie Aeronautică şi Spaţială din Moscova, care ne-au supus unor alte investigaţii, acestea fiind axate pe experienţa lor de ani şi ani de studiu al comportamentului uman nu în aer, la nu ştiu câte zeci de mii de metri înălţime, pe baza cărora lucrează toţi medicii lumii din aviaţie, inclusiv cei români, ci în Cosmos, unde numai ruşii şi americanii ajunseseră!

– Medicii noştri, mai concret, după ce bareme vă investigaseră?

– Ceva mai mult decât se cerea pentru un pilot pe avion supersonic. Aşa că ruşii, şi mai selectivi, au elimi-

nat încă doi dintre cei cinci de care am vorbit la un moment dat, şi aşa, după ce au observat unele tendinţe şi antecedente medicale, au dat aviz favorabil numai mie şi celorlalţi doi. După această ultimă fază, cu medicii ruşi, care veniseră iniţial să ne investigheze acasă la noi, am fost trimişi şi internaţi, două săptămâni, la Institutul de Medicină şi Biologie Aeronautică şi Spaţială din Moscova, pentru o serie de investigaţii şi observaţii care nu se făceau în România, inclusiv centrifugă şi un test numit „vibrostend". Acesta se baza pe un scaun fixat pe o platformă, care vibra vertical 20, de minute, după care se făcea analiza urinei, urmărind să se vadă dacă există depuneri, firişoare de nisip etc. Ne-au mai fost făcute

Delegaţia română, condusă de ministrul Apărării Naţionale, generalul Ion Coman, vizitând Centrul de Pregătire a Cosmonauţilor (lângă Moscova), în 1978. De la stânga la dreapta sunt: general-maior (1 stea) Gheorghe Dinculescu, ataşatul militar român la Moscova, gl. Andrian Nicolaev, cosmonaut şi adjunct al comandantului Centrului de Pregătire a Cosmonauţilor, gl. Vasile Ionel, adjunct al ministrului Apărării Naţionale, gl. Ion Coman, ministrul Apărării Naţionale, mareşal de aviaţie Pavel Stepanovich Kutakhov, comandantul Aviaţiei Militare sovietice, gl. Vladimir Shatalov, cosmonaut, adjunct al comandantului aviaţiei militare sovietice pentru activităţi cosmice, gl. Gheorghi Beregovoi, cosmonaut, comandantul Centrului de Pregătire a Cosmonauţilor. Primul din dreapta: general maior român neidentificat.

1981, în Orăşelul Stelar, împreună cu familia Popov

investigaţii cu izotopi injectaţi în sânge pentru analiza unor organe interne, pentru că la ora aceea nu exista tomograf.

– Şi totuşi, pe 20 martie 1978, când de pe Aeroportul Otopeni, cu tot cu familie şi bagaje, într-un AN-24, v-aţi luat zborul spre Moscova, mai eraţi nu trei, ci doar doi: dumneavoastră şi Dediu…

– Da, deoarece în final trebuiau aleşi doar doi care să urmeze

continuare în pag. 6

Muzeul Tehnicii „Dimitrie Leonida", probabil în august 1980, în ultimul concediu înainte de zbor. În centrul imaginii, în uniforma aviaţiei militare, cei trei finalişti români ai procesului de selecţie pentru cucerirea Cosmosului: Dumitru Dediu, D. Prunariu şi C. Guran. Sunt încadraţi de cineaştii Emilian Boboc şi Octavian Covaci (stânga imaginii), respectiv ziaristul militar de mai târziu Gh. Vartic, pe atunci activist de partid, Niţu Marin (electrician la SCA) şi fotograful Virgil Ulieru de la *Viaţa militară*.

urmare din pag. 5

pregătirea completă. Al treilea, Cristi Guran, fusese eliminat pentru probleme generate de solicitările vestibulare.

– Ce înseamnă asta?!

– Când te învârte şi ameţeşti. Şi la noi se fac asemenea teste, dar la ruşi au fost mai complexe.

– Şi aţi ajuns în Orăşelul Stelar, lângă Moscova, o lume aparte, din câte am văzut din fotografii, acest „orăşel", în care, vreme de trei ani, s-au legat prietenii şi, desigur, v-aţi format şi pregătit pentru misiunea vieţii dumneavoastră. Ceea ce se comentează încă şi azi, totuşi, uneori atingând frontiera... legendei, este cum de până la urmă aţi fost preferat dumneavoastră şi nu Dediu. Între altele, s-a spus că înfăţişarea dumneavoastră mai plăcută ar fi fost un atu, dar s-a mers până acolo încât şi faptul cu totul întâmplător că numele dumneavoastră este identic cu acela al comunei natale a ministrului Apărării Naţionale din anii aceia, Ion Coman, ar fi contribuit la punctarea deciziei. Care să fie adevărul?

– Adevărul a ţinut exclusiv de ceea ce am demonstrat noi, fiecare în parte, pe durata celor trei ani de pregătire acolo. Trei ani în care s-au putut stabili diferenţieri clare între Dediu şi mine. La fiecare jumătate de an aveam sesiuni de examene cu comisii complexe de examinatori, exigenţi şi neiertători. Permanent am fost testaţi, ţinuţi sub observaţie şi notaţi, de la probele teoretice la cele practice – incluzând activităţile de zbor, salturile cu paraşuta – inclusiv profilul comportamental şi psihologic, iniţiativa, frica etc. La examenele finale am reuşit să obţin note maxime la toate examenele şi probele. In final rezultatele au fost prezentate părţii române care a decis cine zboară.

– Cum comunicaţi, ştiaţi deja limba rusă?

– Practic, eu unul nu ştiam decât germană şi franceză, rusa am început să o studiem după ce am fost selecţionaţi, cu un traducător, căpitanul Constantin Sava, de la Comandamentul Aviaţiei Militare. Dar în URSS a trebuit să o luăm de la zero, întrucât se lămuriseră că nu ştiam mai nimic, şi nu numai noi. Puţini erau cei care studiaseră înainte în fosta URSS ca să ajungă să cunoască bine limba. Pentru noi ceilalţi însă, după două săptămâni, au

adus profesori universitari, cu metode speciale de predare pentru străini şi, într-o jumătate de an, am început să vorbesc bine, cu gramatica doar mai aveam probleme.

– Soţia ce a făcut în timpul acesta?

– A stat acasă cu copiii. Cel mic avea trei luni, cel mare – doi ani şi trei luni.

– Înseamnă că ştiu perfect ruseşte şi copiii...

– Au ştiut... După ce am revenit în ţară, nemaiavând cu cine să schimbe o vorbă, au uitat.

– V-a vizitat cineva din România în toţi aceşti trei ani, v-a monitorizat, v-a controlat?

– Da, ministrul Apărării Naţionale, cu o delegaţie oficială înainte de start, iar pe toată perioada de pregătire, din partea Comandamentului Aviaţiei Militare veneau periodic în Orăşel, ca să discute cu oficialităţile de acolo, dar şi la noi, trei persoane: colonelul Dumitru Tache, colonelul Şerbănescu şi un medic, care era şi adjunctul Centrului de Medicină Aeronautică din Bucureşti, Vasile Teodorescu. Acesta recepţiona de la ruşi toată problematica medicală şi o comunica părţii române, iar ceilalţi doi se ocupau de restul problemelor, inclusiv de pregătire şi administrative. De exemplu, când neam instalat în Oraşul Stelar, ruşii neau dat apartament dotat cu tot ce trebuie, inclusiv cu veselă, dar nu aveau covoare, că în standardul rusesc nu intrau covoare, ca atare, ne-au adus de acasă covoare, pe inventar…

– De salarii cine se ocupa?

– Totul a ţinut de partea română. Inclusiv subordonarea… Eram subordonaţi ataşatului militar român de la Moscova. Salariul îl trimitea Ministerul Apărării Naţionale la Moscova şi-l primeam ca orice funcţionar român.

– Aţi rămas prieten cu Dediu şi după aceea? Nu a fost invidios, cumva, că aţi fost favorizat de soartă?

– Poate că da, a fost invidios, nu a prea făcut faţă pregătirii teoretice, dar nu eram eu de vină pentru asta. Îmi pare rău că după ce s-a pensionat a început să aibă probleme mari cu sănătatea.

– Dar ministrul Coman a avut vreun rol? Numele dumneavoastră de familie este aidoma cu numele comunei sale natale, din Teleorman…

– Nu am ştiut! Am descoperit acea comună doar acum câţiva ani, dar denumirii ei îi lipseşte un "i" ca să fie identic cu al meu. Domnul Coman a fost ministru în perioada în care s-a demarat selecţia candidaţilor cosmonauţi în România, apoi a venit domnul Constantin Olteanu ca ministru al Apărării.

– Vedeţi până unde merge imaginaţia lumii! S-a comentat şi pe chestia aceasta.

– Probabil, numai că nu rişti în spaţiul cosmic pentru circumstanţe din acestea sentimentale… Nu se alege nimic arbitrar acolo, totul se bazează pe testele şi pe pregătirea de care vorbeam. Pe rezultate concrete în cadrul pregătirii.

– Ce v-a adus plăcut în viaţă acest eveniment sau, mai degrabă, aventură? Dar neplăcut?

– E greu de spus… Dar, fiindcă aţi amintit de greutăţi, mai complicat a fost pentru soţia mea, care, dincolo de faptul că m-a susţinut moral permanent în procesul de pregătire, s-a preocupat în tot timpul acesta şi de educaţia copiilor, de mine, de toate grijile familiei fără să comenteze nimic, ca abia după zbor să-mi spună: „Ştii, te-am susţinut permanent, normal că îmi face plăcere că ai zburat, dar mi-aş fi dorit, ca fiinţă umană, să nu fii tu cel ales, pentru ca să nu ai aşa o viaţă publică agitată, să stai mai mult cu familia, să te ocupi de copii, de noi”… Şi cam avea dreptate, întrucât după zbor, în primii ani, am bătut ţara în lung şi-n lat, trebuia să fiu în mijlocul a zeci de colective muncitoreşti, pioniereşti, studenţeşti... Sigur, multe aspecte generate de acest mod de viaţă au fost plăcute, iniţial însă mi-a fost tare greu şi obositor în postura de persoană publică.

– Din punct de vedere politic vorbind, ce interes au avut sovieticii să ne coopteze pe noi, românii, în acea misiune spaţială şi ce a mai rămas din planurile de atunci, din toată acea activitate ştiinţifică?

– Din punct de vedere politico-militar, cum ştiţi, făceam parte din Tra-

continuare în pag. 8

Bucureşti, 8 iunie 1981. Acordarea „Titlului de Onoare Suprem Erou al Republicii Socialiste România" cosmonauţilor Dumitru Prunariu şi Leonid Popov, şi a Ordinului „Tudor Vladimirescu clasa I-a" lui Dumitru Dediu. Ceremonia s-a desfăşurat, conform protocolului, la fostul sediu al CC al PCR, în prezenţa întregului Comitet Politic Executiv al PCR.

urmare din pag. 7

tatul de la Varşovia, iar economic din CAER, şi existau, deci, în baza acestor tratate şi convenţii o serie de schimburi curente economice, culturale, ştiinţifice etc. cu toate celelalte ţări socialiste. Aşa s-a făcut că, în 1967, s-a pus bazele Consiliului Intercosmos, prin care s-au iniţiat o serie de colaborări internaţionale pe această temă. Practic, în condiţiile prevăzute încă de atunci, s-au dezvoltat institute, s-au specializat oameni, s-a creat un domeniu de activitate cosmică în aceste ţări care a evoluat până în faza de a trimite cosmonauţi în spaţiul cosmic. România era integrată în această comunitate, deşi uneori avea iniţiative sau reacţii proprii la ce se petrecea în lume, lucruri care nu conveneau deloc ruşilor. Să nu uităm că, în 1968, nu fusese de acord cu invadarea Cehoslovaciei de către celelalte ţări socialiste, iar ruşii nu trecuseră cu vederea lucrul acesta. Cu toate că noi veniserăm în Orăşelul Stelar strict pentru pregătire profesională, acesta fiind organizat ca unitate militară, ca garnizoană, mai exact, militarii de acolo, uneori, îşi mai aduceau aminte şi de alte relaţii cu românii şi nu ezitau să ni le reproşeze, mai mult sau mai puţin amical. În afară de asta, chiar în timp ce eram acolo, în 1979, ruşii au intrat în Afganistan şi, sigur, membrii comunităţii orăşelului nostru, inclusiv noi, candidaţii străini, am fost convocaţi la o şedinţă, în care să ne spunem punctul de vedere şi, evident, să ne exprimăm acordul.

– Cum aţi procedat într-o problemă atât de delicată?

– Am sunat imediat la ataşatul militar de la Moscova, care ne-a spus să nu cumva să participăm, că noi suntem acolo pentru pregătire tehnică, nu avem motive să ne implicăm într-o activitate politică… Aşa că am stat acasă.

– Nu v-au purtat camarazii ruşi, mai apoi, vreun resentiment, din acest motiv?

– Trei zile ne-au privit ca pe cei mai mari duşmani ai lor! Ne întâlneam pe stradă, la magazin, peste tot şi, fireşte, ne reproşau: „Voi, care sunteţi şi voi în lagărul socialist, de ce sunteţi contra noastră?" Ce să le răspunzi? Le spuneam, desigur, că nu suntem contra lor, că noi veniserăm acolo pentru cu totul alte treburi. Până la urmă, fiind, totuşi, prieteni cu unii dintre ei, după câteva zile, problemele s-au mai atenuat, dar asta nu înseamnă că nu a persistat un anumit frecuş. Profesional însă, ruşii erau deosebiţi, ca oameni şi specialişti, nu avem ce le reproşa, ori, cum aspectul acesta a rămas cel mai important pentru toată lumea, totul s-a terminat cât se poate de favorabil ambelor părţi.

– La înapoiere în ţară, după trei ani în URSS şi o misiune încheiată cu brio, nu aţi fost privit cu suspiciune datorită tocmai acestor prietenii pe probleme profesionale de care vorbeaţi? Nu v-au luat în primire băieţii de la contraspionaj?

– Doi ani după zborul cosmic nu m-au lăsat în străinătate. De asemenea, nu mai eram implicat în activităţi directe vizavi de URSS. Trebuiau să mă cureţe, cum se zicea în limbajul lor. Dar asta nu m-a deranjat cu nimic, erau reguli dinainte stabilite şi fiecare şi-a făcut datoria pe linia lui.

– După Revoluţie, ce a mai rămas din toată această efectiv fructuoasă colaborarea cu ruşii?

– Programul Intercosmos nu a fost niciodată reziliat, deci, teoretic există, dar practic nu mai funcţionează. Au rămas însă colaborări ale institutelor noastre de cercetări cu institutele de cercetare din Federaţia Rusă. În acelaşi timp am creat o Agenţie Spaţială în România ca instituţie publică, am stabilit bune relaţii şi cu alte ţări, din Vest, inclusiv cu NASA. Chiar eu, ca preşedinte al Agenţiei Spaţiale, în 2000, am semnat primul acord de colaborare între Guvernul României şi NASA. Să nu uităm că, de anul acesta, am devenit membri plini ai Agenţiei Spaţiale Europene (ESA). ESA are acum un contract foarte cuprinzător de colaborare cu Federaţia Rusă, lansatoarele de categorie medie folosite de Europa acum sunt rachetele ruseşti *Soiuz* lansate de la Centrul spaţial al ESA din Guiana franceză. ESA are oficiu permanent la Moscova, are reprezentanţi în Orăşelul Stelar…

– Ca un fel de concluzie, domnule general, având în vedere că dumneavoastră sunteţi, în ordinea cronologică, al 103-lea cosmonaut al lumii, totodată primul şi singurul român, iar până la ora de faţă au ajuns în Cosmos în jur de 520 de oameni, când apreciaţi că va mai repeta un român „performanţa" aceasta?

– Nu foarte curând. În orice caz, eu nu dau mai puţin de 20 de ani…

– Şi va fi tot pe filieră rusă, sau americană?

– Greu de apreciat şi asta..., deşi nu imposibil, cum am spus. În primul rând, ca membrii ai ESA, avem dreptul acum să participăm la selecţionarea de cosmonauţi europeni, adică să propunem propriii noştri candidaţi. Că vor intra sau nu între finalişti, aceasta este altă problemă. Ultima dată, acum doi ani, din 8400 de candidaţi au fost selecţionaţi numai şase! La nivelul întregii Europe... Următoarea selecţie va fi peste trei-cinci ani, probabil. În afară de asta, nu lipsă de candidaţi cosmonauţi există în lume, ci de mijloace de lansare. Naveta spaţială e pusă deja la pământ. Practic, în afară de chinezi, care au programul lor propriu, doar ruşii mai contează la capitolul mijloace de lansare pentru echipaje internaţionale. Chiar şi americanii au contracte ferme pentru următorii ani ca să-şi lanseze astronauţii cu nave spaţiale ruseşti pentru a ajunge la bordul Staţiei Cosmice Internaţionale. Cosmonauţilor europeni le vine rândul la intervale destul de mari, la un an şi jumătate-doi ani, deci, cei şase cosmonauţi selecţionaţi vor zbura după un interval de cel puţin 12 ani… Aşa că este dificil de apreciat când vom mai avea un cosmonaut român…

– O ultimă întrebare, domnule general: v-a fost frică de moarte atunci, în Cosmos?

– Nu! Dacă îmi era frică nu mai ajungeam cosmonaut!

– În cazul acesta, credeţi, cumva, în destin?

– Greu de răspuns... Ce vă pot spune este că în activitatea mea nu o dată s-a întâmplat să fiu în locul potrivit şi la momentul potrivit pentru a fi parte a evenimentelor care mi-au favorizat destinul acesta cosmic.

Bucureşti, 7 decembrie 2011

Pe marginea unei lecturi

Selecţie şi comentarii de **Bogdan Didescu**

Cu aprobarea domnului Tit Liviu Mălăcescu *(foto)* fiul luptătorului Gheorghe I. Mălăcescu (n. 1905, Panciu) şi autorul cărţii *Rezistenţa vrânceană*, apărută relativ recent la Editura *Rawex Coms* din Bucureşti, reproducem selectiv, în cele ce urmează, câteva secvenţe din epopeea grupului, mai exact a două dintre grupurile de partizani conduse de tandemul Paragină-Mălăcescu, ce s-au constituit şi au acţionat în Munţii Vrancei (la început pe Valea Porcului şi apoi pe Dealu Mare, în apropiere de Pârâul Glodu), între anii 1947 şi 1949. Cele două grupuri de partizani – supranumite „Tinerii", comandat de Ion Paragină, respectiv „Bătrânii", comandat de căpitanul Gheorghe I. Mălăcescu – s-au constituit „pe temeiul legăturilor de prietenie, de rudenie şi al locului de baştină", conducătorii acestora fiind ofiţeri demobilizaţi, cu multă experienţă, iar membrii componenţi intelectuali, studenţi, elevi şi, desigur, cei mai mulţi – ţărani, proveniţi cu toţii din satele şi comunele vrâncene. Din grupul „bătrânilor" făceau parte, între alţii, un doctor generalist şi o femeie. Prinşi prin „trădare" şi condamnaţi la ani grei de temniţă, unii dintre ei vor scăpa şi vor povesti urmaşilor despre timpurile în care au fost nevoiţi să se ridice la luptă contra puterii bolşevice instaurate de învingătorii României în al Doilea Război Mondial. Este şi cazul învăţătorului Gheorghe Mălăcescu *(foto coperta 1)*, ofiţer rezervist, care va fi condamnat pe viaţă, iniţial, dar va scăpa în 1964. Unul dintre cei doi fii ai săi însă va pieri în închisorile comuniste, dar îi va mai rămâne cel de-al doilea, autorul cărţii de faţă, căruia îi va relata la persoana I, în cuvinte simple, toate prin câte a trăit, restul materialelor care compun cartea, inclusiv fotografii de familie şi extrase din documentele referitoare la subiectul abordat datorându-se iniţiativei reportericeşti a fiului fostului partizan de a ne oferi o mărturie cât mai cuprinzătoare a luptei pentru libertate purtate de cei mai curajoşi dintre soldaţii unei generaţii cu adevărat de sacrificiu.

Jurământul partizanilor vrânceni

În prima duminică din luna iulie a anului 1948, cei care au sosit în pădure ca să devină partizani au depus jurământul, într-un cadru festiv, într-o poieniţă din apropierea bordeiului „bătrânilor", în faţa conducătorului de grup (Gheorghe I. Mălăcescu). Fiecare s-a oprit în faţa mesei, a pus mâna pe pistol (ori puşcă), apoi pe Biblie, pe care le-a sărutat pe rând, după care a rostit cu glas detunător, jurământul de credinţă, binecunoscut de toţi partizanii din munţi: *În numele lui Dumnezeu Atotputernicul şi pe Sfânta Biblie, eu …* (este trecut numele şi prenumele partizanului), *jur să mă fac partizan de bunăvoie şi nesilit de nimeni, de a lupta pentru salvarea şi eliberarea Patriei şi neamului românesc din ghearele comunisto-bolşevice şi de sub jugul greu al ruşilor. Jur credinţă Majestăţii Sale Regele Mihai I, Regele tuturor românilor. Jur credinţă Guvernului liber al României. Jur supunere şi ascultare, fără murmur şi fără şovăire, camarazilor mei de arme. Jur să ucid fără milă şi fără cruţare pe toţi străinii şi ticăloşii, care ne-au trădat şi vândut Patria şi neamul românesc şi au adus dezastrul ţării. Jur că, în orice împrejurare, voi proteja viaţa militarilor trimişi să lupte contra noastră. De asemenea, voi proteja instituţiile, întreprinderile industriale, căi ferate, podurile etc., care sunt averea ţării şi nu avem dreptul să o irosim în van. Jur să nu mă despart de fraţii mei de cruce,decât după victoria finală. În caz de trădare sau de încălcare a jurământului, să fiu ucis,atât eu, cât şi întreaga mea familie. Aşa să-mi ajute, Dumnezeu!*

Azi, 14 iulie 1948, la bordeiul „bătrânilor" de la Pârâul Porcul.

Cele două grupuri de partizani, formate din tineri şi vârstnici care de acum purtau grade militare atribuite de către şeful grupului şi, desigur, nume conspirative, conform „Ordinelor de zi" redactate de cei doi secretari ai grupurilor (studentul Gheorghiţă Gheorghe

Bălan, de la „tineri" şi învăţătorul Toader Buşilă, de la grupul „bătrâni"), aveau următoarea ordine de bătaie:

a. Grupul „tinerilor", parola „Arhanghelul Mihail": 1. Ion Paragină, licenţiat în filozofie, şeful grupului, grad de maior, nume conspirativ: Poetul; 2. Mihai Timaru, ajutor şef, căpitan,

continuare în pag. 10

urmare din pag 9

Ion Paragină

Florica Chiriloiu

Mihai Timaru

nume conspirativ: Ursoiu; 3. Gheorghiţă Gheorghe Bălan, secretar al grupului, locotenent, nume conspirativ: Strejnic; 4. Cristea Paragină, responsabil cu aprovizionarea, locotenent, nume conspirativ: Fofează; 5. Aurel Condrea, plut. major, nume conspirativ: Studentu; 6. Ştefan Hărăbor, plut. major, nume conspirativ: Barbarosa; 7. Ticu Constantin Cârnu, plut. major, nume conspirativ: Straua; 8. Constantin Haret, plut. major, nume conspirativ: Socrate; 9. Nicolae Ambrozie, plut. major, nume conspirativ: Vătăşelu; 10. Ion Antoniu, plut. major, nume conspirativ: Spaniolu; 11. Valerică Chiper, plutonier, nume conspirativ: Viezure; 12. Constantin Bandrabur, plutonier, nume conspirativ: Carbonaru; 13. Petrică Buga, plutonier, nume conspirativ: Faraonu; 14. Nicolae Butnaru, plutonier, alias Grecu; 15. Demostene Andronescu, plutonier, alias Pitagora; 16. Gelu Constantinescu, plutonier, alias Mihu; 17. Valeriu Marinaş, plutonier, Neamţu; 18. Nicolae Burlui, plutonier, Piticu; 19. Gheorghe Antohi, plutonier, Bute; 20. Nicolae Balaş, plutonier, Gâscanu; 21. Ionel Lupuşor, sergent, Lupu; 22. Romică Uşurelu, sergent, şoimu; 23. Nicolae Lupuşor, sergent, Arnăutu; 24. Nicolae Bălaşe, sergent, Vizante; 25. Radu Vrabie, sergent, Pleşuvu; 26. Ion Bercaru, sergent, Pleaşcă; 27. Petrică Bucă, sergent, Fus; 28. Aurel Cercaru, sergent, Pupăză; 29. Florin Chelu, sergent, alias Laiţă; 30. Vasile Gurău, sergent, Găliganu; 31. Ticuţă Hărăbor, sergent, Sfinxul; 32. Ivan Enache, sergent, Attila; 33. Alexandru Iolu, sergent, Iliuţă; 34. Ticu Ioniţă, sergent, Friptu; 35. Florin Marin, sergent, Grăsunu; 36. Puiu Ion Mancaş, sergent, Ţiganu.

b. Grupul „bătrânilor”, parola „Cantemir”: 1. Gheorghe I. Mălăcescu, învăţător, şeful grupului, grad de maior, nume conspirativ: El Comandante; 2. Vasile Sava, ajutor şef, grad de căpitan, nume conspirativ Gâdea; 3. Toader Buşilă, secretar al grupului, locotenent, alias Dascălu; 4. Simion Grigoraş, responsabil cu aprovizionarea, locotenent, alias Turcitu; 5. Nicolae Burlacu, doctor, căpitan, Hipocrate; 6. Toderiţă Doagă, plut. major, Ţărănistu; Gheorghe Dinu, plut. major, Arapu; 7. Nicolae Filimon, plut. major, Baciu; 8. Andrei Hărăbor, plut. major, Vulpe; 9. Ion Bandrabur, plut. major, Frunziţă; 10. Valeriu Iorga, plut. major, Goliat; 11. Iordache Hărăbor, plutonier, Leu; 12. Costică Constantin Marin, plutonier, Zeamă; 13. Vasile Cambir, plutonier, Fert; 14. Ion Gaiţă, plutonier, Machedon; 15. Ion Manolache, plutonier, Duru; 16. Sterian Trofin, plutonier, Sârbeanu; 17. Ion Ghiţă, plutonier, Ţapinaru; 18. Ilie Nistor, plutonier, alias Vântură lume; 19. Gheorghe Mazilu, plutonier, Misitu; 20. Nicolae Tutoveanu, sergent, Colonelu; 21. Ion Toader Ghiţă, sergent, Cuzistu; 22. Vasile Cojocaru, sergent, Armeanu; 23. Manole Buhai, sergent, Liberalu; 24. Constantin Caragaţă, sergent, Răzeşu; 25. Nicolae Dănilă, sergent, Buză; 26. Ion Mangu, sergent, Boieru; 27. Costică Marin, sergent, Naşu; 28. Tudor Negrea, sergent, Năsturel; 30. Anton Ambrozie, sergent, Caracudă; 31. Octav Atanasiu, sergent, Samson; 32. Alexandru Bercuciu,sergent Buhai; 33. Vasile Chirilă, sergent, Iepure; 34. Nică Gurău, sergent, Călugăru; 35. Nicolae Hainăroşie, sergent, Bancheru; 36. Ionel Militaru, sergent, zis Marinaru; 37. Florica Chiriloiu, sergent, alias Regina.

Cea dintâi misiune

La scurtă vreme de la constituire, chiar în vara lui 1948, partizanii vrânceni dau prima lor „lovitură”, descrisă astfel: Cu puţinul armament pe care-l aveam în dotare (insuficient pentru toţi partizanii), am căzut de acord să facem o aprovizionare de alimente, trebuincioase pentru noi toţi, pe o perioadă de circa trei săptămâni. Am căzut la învoială şi cu cei de la grupul „tinerilor” ca să dăm o lovitură la Cantonul silvic Valea Caprei, ce se găsea la circa opt kilometri de

bordeie. Am luat 13 camarazi de la „bătrâni" şi 12 de la „tineri", printre ei numărându-se Ion Paragină şi Mihai Timaru, deplasându-ne la locul cu pricina. Toţi partizanii care mergeau în misiune erau înarmaţi cu puşti şi pistoale-automate, cu grenade ofensive; cartuşierele erau prinse la cingătoare, iar comandanţii şi ajutorii de comandanţi aveau în plus, asupra lor, şi câte un binoclu. Când ne-am apropiat la vreo 50 de metri de canton, i-am trimis în recunoaştere pe patru dintre cei mai experimentaţi în astfel de acţiuni: Vasile Sava, Simion Grigoraş, Cristea Paragină şi Gheorghiţă Gheorghe Bălan, ca să ne avertizeze dacă sunt securişti în interiorul cantonului. […]. Am „luat" din magazie toate alimentele care sunt trecute mai jos şi i-am lăsat în schimb, magazionerului, un bon de mână, ca să le poată deconta la organele superioare, bon pe care am trecut data şi ne-am semnat „Partizanii libertăţii". Iată lista cu alimentele sustrase de la Cantonul silvic Valea Caprei: (*este redată o listă foarte lungă, cuprinzând diverse produse, de la 150 kg mălai şi până la săpun, ace şi aţă de cusut, ceai, slănină, dinamită, petrol lampant, sobă de tablă cu plită, armă de vânătoare cu două ţevi etc.,* ***n. n.***). Toate materialele „luate" de la Cantonul silvic Valea Caprei, le-am transportat cu ajutorul cearceafurilor şi păturilor, iar cele mai mărunte în rucsacuri, cu spatele în pădure, într-un loc stabilit de noi, înainte de a începe această acţiune. Apoi cu ajutorul a 8 cai împrumutaţi de la nişte ciobani, cunoştinţe de-ale noastre, le-am transportat până la bordeie.

În capcana securiştilor

Ceva mai mult de un an avea să dureze aventura partizanilor vrânceni, mai exact până în miezul nopţii de 17/18 octombrie 1949. Fireşte, dacă este să-i asculţi pe partizanii care au reuşit să scape cu bine din puşcăriile comuniste, aceştia spun că au căzut prin trădare. În realitate, este vorba despre o schemă tactică folosită de când lumea de serviciile secrete, bazată în principal pe infiltrarea în grup a unor elemente sub acoperire, în cazul de faţă securiştii Romică Uşurelu şi Radu Vrabie, cu legende caracteristice în astfel de situaţii, una mai credibilă decât cealaltă. Cert este că în ciuda unor suspiciuni, şi în cazul de faţă aceştia-şi duc misiunea la bun sfârşit. Astfel că, după ce s-au stabilit definitiv la grupul „tinerilor", condus de Ion Paragină, *prind momentul favorabil şi, în noaptea cu pricina, reuşesc să-i desprindă de masă pe trei dintre liderii partizanilor pe care, sub legenda că au aranjat ca să-l întâlnească pe un altul de rangul lor, un anume Colonelul, undeva, într-o cramă aflată pe malul drept al râului Şuşiţa, pe Dealul Clipiceşilor, cunoscută sub numele de Moara lui Apostoleanu, de fapt, îi conduc direct în plasa organelor Securităţii. Şi relatează „personajul" cărţii de faţă:* Aproape de ora 23:00, se zăreşte c-an ceaţă Moara lui Apostoleanu. Peste tot, o linişte mormântală. Pătrundem în curte, fără să fim întâmpinaţi de vreo persoană de-a lui Anghel. Crama lui Nicolae Anghel era destul de modestă. În camera din faţă se vedea arzând o luminiţă slabă, care abia-şi trăgea suflarea. Pătrundem într-un fel de pridvor, care dădea în camera din faţă, iar cea din mijloc dădea direct în cramă. Aici Nicolae Anghel îşi avea edecurile şi butoaiele pline cu vin. Radu Vrabie, face pe gazda: deschide uşa şi ne invită înăuntru. Primul intră Paragină. Când acesta păşeşte pragul uşii, din spate mă împinge Vrabie şi o închide după noi. Pe Ion Paragină îl văd că se prăbuşeşte pe podea, fără să-mi dau seama ce s-a întâmplat, anume. Doi securişti ce se aflau în spatele uşii, l-au lovit pe Paragină cu pistolul în cap. În momentul acela de derută, văd în faţa mea un securist cu pistolul îndreptat către mine. Într-o fracţiune de secundă, primesc o lovitură de pistol în cap, apăs pe trăgaci însă glontele nu şi-a atins ţinta şi s-a dus aproape de tavan, unde se afla o iconiţă care s-a făcut ţăndări. Ofiţerul care i-a anihilat pe Ion Paragină şi Mihai Timau era însuşi zbirul Mauriciu Ştrul, colonel de la Securitatea din Galaţi. „În acel moment, nu am mai ştiut nimic, ce s-a întâmplat cu noi. Am primit lovituri din toate părţile, cu patul puştii, cu bocancii în stomac, peste picioare etc. Lui Ion Paragină i s-au aplicat cele mai multe lovituri în cap, făcându-i-se o crăpătură urâtă, iar scalpul i s-a desprins de pe o parte a craniului. Eu am fost împuşcat în piciorul stâng, iar glontele a trecut şi-n cel drept. Sângele curgea şiroaie, fără să le pese securiştilor. Am fost ridicaţi de jos, târâţi afară-n curte, legaţi de mâini şi picioare cu sârmă ghimpată şi aruncaţi într-o dubă. şi de-aici, la Securitatea din Focşani". Partizanii de la cele două bordeie, au fost atacaţi prin surprindere de 6 plutoane de militari securişti, înarmaţi până în dinţi, în noaptea de 17/18 octombrie 1949, ora 23.00.

Arsenalul partizanilor

Comentam în numărul trecut al revistei noastre despre cât de slab dotaţi erau partizanii maiorului Nicolae Dabija. Ei bine, partizanii vrânceni reuşiseră între timp să-şi pună la punct un veritabil arsenal demn de o armată regulată, din păcate pentru ei însă tot cam degeaba, întrucât nu avea să le fie de prea mare folos: …Când armata securistă a ocupat depozitul de armament şi muniţie, bordeiele unde erau cazaţi partizanii, depozitele de alimente şi nu în ultimul rând bucătăriile, au rămas pur şi simplu uimiţi de ceea ce le-a văzut ochii; uimit sunt şi eu când am extras după Ordinele de zi inventatul ce se afla în posesia partizanilor, la acea dată:

a. Depozitul de armament şi muniţie: pistol Browing, cal. 6,35 mm – 10 buc.; pistol Singhel, cal. 6,35 mm – 5 buc.; pistol Spaghina, cal. 7,65 mm – 5 buc.; pistol T T, cal. 7,65 mm – 2 buc.; pistol Walther, cal. 7,65 mm – 18 buc.; pistol Mauser – cal. 9 mm – 15 buc.; pistolet-automat Daimler Puch, cal. 9 mm – 15 buc.; pistolet Parabellum, cal. 9 mm – 21 buc.; pistolet Beretta, cal. 9 mm – 22 buc.; pistolet Steyer, cal. 9 mm – 18 buc.; pistolet-mitralieră Oriţa, cal.

continuare în pag. 12

urmare din pag 11

6,35 mm – 8 buc.; puşti Z.B.(cu baionetă), cal. 9 mm – 80 buc.; puşti-mitralieră, cal. 12 mm – 19 buc.; puşcă automată P.P.S.(cu tambur), cal. 9 mm – 2 buc.; carabină franceză – 6 buc.; carabină italiană – 8 buc.; puşcă automată (cu lunetă) Mauser, cal. 9 mm – 13 buc.; armă de vânătoare (cu două ţevi) Steyer, cal. 16 mm – 18 buc.; mitralieră Schmeiser, cal. 14 mm – 8 buc.; cartuşe de diferite calibre, pentru tot armamentul din dotare, în jur de 500.000 buc; dinamită (calupuri); capse (patroane) şi fitil Bickfort; grenade ofensive Chiser – 200 buc.; pulbere şi alice pentru armele de vânătoare etc.

b) În bordeie: cearceafuri pat şi plic; perine umplute cu fulgi; pături de lână; paturi de fier; saltele de lână; cuiere de lemn pentru haine; lămpi de iluminat nr.7 si nr.11, şi sticle de lampă; petromaxuri – 12 buc.; „Jurnale de zi", registre, caiete, creioane; radio cu galenă – 4 buc.; busole Besard – 4 buc.; baterii lanternă; lanterne; chibrituri, tutun, foiţe pentru ţigări, ţigări; pachete vată, sticle cu apă oxigenată, spirt medicinal, alcool 90^0, feşe, chinină, medicamente, seringi, trusă sterilizare, etc. ; aparat de radio emisie-recepţie (marca Braum şi Prior) – 2 buc.; aparat de fotografiat – 4 buc.; Woltmetru, sârmă izolată pentru antenă radio, etc.

c) În bucătării: felinare pentru iluminat – 12 buc.; sobe din tablă (cu cuptor) şi plită – 4 buc.; vase email de diferite forme şi mărimi; linguriţe, linguri, furculiţe, cuţite, polonice; farfurii, castroane, căni, toate din aluminiu; hârdaie din lemn de brad, pentru apă de băut; ligheane din tablă galvanizată; ceas de perete – 4 buc.; icoane; ceaune pentru mămăliguţă; mese, scaune din lemn de brad; feţe mese din cânepă, etc.

d) În depozitele de alimente: alimente diferite, legume, fructe, băuturi alcoolice, condimente, în cantităţi incomensurabile, etc.

e) Diverse: opinci, bocanci şi cizme din piele; iţari, sumane, obiele; căciuli, cojoace, din piele de oaie; haine din piele; pelerine nemţeşti pentru ploaie; uniforme MFA şi de Miliţie; legitimaţii contrafăcute; maiouri, cămăşi şi ciorapi; rucsacuri; binocluri, hărţi topografice militare (R. P. Română, R. P. Bulgaria şi Grecia); coarde elastice pentru escaladat înălţimi; bidoane de zinc (100 şi 200 litri), pline cu gaz de iluminat; butoaie din lemn pentru fermentat borhotul, în vederea distilării rachiului; alambic de fabricat ţuică – 1 buc.; ciocane, topoare, joagăre, târnăcoape, hârleţe, ferăstrău, dălţi din oţel, cherpedine, lopeţi, şurubelniţe, cuie, sârmă; joc de cărţi, table şi şah; Biblia; cărţi şi cărticele de rugăciuni; candele; tablouri cu regele Mihai I, regele României; cărţi de beletristică, reviste, documente, ziare, scrisori; caiete cu poezii, scrise de licenţiatul Ion Paragină etc.

Pentru că cercul de securişti se strângea tot mai mult, partizanii nemaiputând ieşi din încercuire, iar muniţia era pe sfârşite, balanţa se înclina tot mai mult de partea duşmanilor. Un ofiţer ce se afla la comanda militarilor securişti a strigat prin portavoce: „Predaţi-vă de bunăvoie! Altă şansă de scăpare n-aveţi! Aruncaţi jos armele şi ieşiţi din ascunzătoare, cu mâinile ridicate".

În acel moment nefast pentru noi, partizanii, mi-am dat seama că nu mai există nici o posibilitate de a ieşi din încercuire. *Alea jacta est!* (zarurile au fost aruncate!). Le-am spus camarazilor mei de luptă, cu inima zdrobită de durere: „Ne predăm! Altfel, vom pieri până la unu, ciuruiţi de gloanţele securiştilor". Eu (Gheorghe I. Mălăcescu, n.n.) am ieşit primul din bordei. Am aruncat pistolul mic (de la brâu) şi pistolul-mitralieră la picioarele securiştilor. Aceştia s-au repezit ca păsările de pradă asupra noastră, administrându-ne lovituri cu nemiluita în cap, în stomac, peste picioare, până ne-au doborât la pământ. Am fost legaţi în batjocură, de mâini şi de picioare, cu sârmă ghimpată, apoi aruncaţi într-o poiană, de-a valma, păziţi straşnic de securişti înarmaţi.

După ceva timp, unul dintre ofiţeri le-a strigat răspicat subofiţerilor: „Opriţi-vă! Nu-i mai loviţi! Trebuie să-i ducem vii la Focşani".

Apoi am fost aruncaţi, claie peste grămadă, în maşini. Motoarele maşinilor au fost pornite şi ambalate la turaţie maximă. Din vacarmul care se crease aici (în pădure), se aude o voce de ofiţer răguşită, care dă comanda: „Direcţia, Focşani!" După un drum lung şi anevoios, când începea să mijească de ziuă, maşinile, tixite cu partizanii de la cele două bordeie, îşi fac intrarea triumfală pe porţile înalte şi grele ale închisorii din Focşani. Suntem aruncaţi din maşini direct pe caldarâm şi târâţi de către gardieni, ca nişte cadavre, într-o cameră mare şi spaţioasă, de triere, de la parter.

După circa două ore de chin, îşi face apariţia în camera noastră un doctor însoţit de un sanitar. Doctorul ne examinează pe fiecare în parte, cât se poate de superficial, sanitarului revenindu-i sarcina de a ne bandaja rănile căpătate-n luptă.

După prea mult chin şi durere, legaţi în continuare cu sârmă ghimpată la mâini şi picioare, pătrunde în camera suprapopulată de trupuri, ce emanau un miros cadaveric, îmbrăcat într-o uniformă impecabilă, un ofiţer cu gradul de colonel. Acesta era renumitul zbir securist Mauriciu Ştrul, şeful Securităţii din Târgu-Mureş, care anihilase grupul de partizani de la Deda-Bistra. După ce a reuşit să lichideze grupurile de partizani din Munţii Făgăraş, acoperindu-se de lauri, a fost detaşat la Securitatea din Galaţi, pentru a anihila şi ultimul „bastion", respectiv grupurile de rezistenţă armată „Vrancea", din Munţii Vrancei. *Şi uite că îl… anihilase. Unul dintre liderii grupării de rezistenţă, după aproape 15 ani de puşcărie (iniţial fusese condamnat pe viaţă), căpitanul rezervist Gheorghe Mălăcescu, va supravieţui comunismului, deşi nu prea mult, stingându-se din viaţă în 1993.*

Aruncîndu-Ne/Dîndu-Ne Pe MÎNA Lui Onan

de **Cezar Pârlog**

Motto:

...Popa se lăsă masturbat de două ori de către Nataşa,
iar sămînţa sa ecleziastică se aşternu pe chipul frumoasei colonelese…
Guillaume Appolinaire, ***Amorurile unui hospodar***

Sîntem o ţară de/cu prezumtive călugăriţe, maici, monahii sau mirese ale lui Dumnezeu. Probabil şi de asceţi, viitori pustnici de schit. Dar nu pe măsura EVElor. Poate doar într-o proporţie de 10.000 la 1. Deh, bărbaţii…, nişte porci! *Sus scrofa domestica*, pentru cunoscători. Care nu se gîndesc decît CUM, CÎND, CÎT şi UNDE să şi-o tragă. Singuri sau, după caz, cu ele. Ele = degete, mîini, capre, oi – vezi şi *Unul din trei ţărani brazilieni recunoaşte că a făcut sex cu animalele din bătătură*, „Jurnalul naţional, 11 noiembrie 2011 – ...şi femei, fete, babe, colege de serviciu/facultate/şcoală, ba chiar şi cu soţii.

Dar, cum am zis ceva, sîntem o ţară de măicuţe. Uşi de biserică. Ori stîlpi... Fără de pereţi. Aşa, un fel de hangar, sau doar o copertină, un acoperiş imens. Poate că asta se şi vrea mefistofelica megabiserică cu peste 100.000 de locuri. Viitorul sanctuar al pe val-predicatorului evanghelist Marcello Rossi (evident din Brazilia). Faimosul arhitect Ruz Ohtake a fost deja contactat.

Oare aceast frumos număr, 100.000, ar ajunge spre ocrotirea inocentelor suflete-mult-prea curate din Bucureşti? Le întîlneşti pretutindeni, unde condiţiile permit citeala (Doamne-ajută că nu şi declamarea!). Metrou, tren, tramvai, autobuz. Aşezate ori doar sprijinite de cîte o bară. Of!, de-ar putea şti ele la cîte treburi binecuvîntate pot fi folosite barele!... Una sută mii. E doar o estimare, nu-s un bun recenzor. Dar îmi veţi da cu siguranţă dreptate. Şi că ele (ăste astfel cetitoare) formează o majoritate în rîndul ele-lor/purtătoarelor de sîni. Din păcate, cu hamuri. Unde or fi înmormîntate idealurile revoluţiei franceze: Liberté, Égalité, Fraternité?

De cîte ori nu-mi spune cineva că sînt obsedat sexual!... Îi spuneam: da' de ce dracu să nu fiu obsedat sexual?! Dacă nici obsedat sexual nu sînt în stare să fiu, atunci de ce naiba sînt bun?... Alţii vorbesc de lumină, se confundă cu dealul, aşteaptă să vină animalul albastru şi să îi vibreze..., nu-i mai bine sa fiu obsedat sexual?
Emil BRUMARU*, Din expozeul susţinut la clubul Dilema veche, 23 nov. 2011.*

În mînă şi-n faţa ochilor – şi cu braţele sufletului larg deschise – predomină cărticelele de rugăciuni, într-o mare diversitate de titluri, în format mic de cele mai multe ori. Dar esenţele de preţ... Apoi, cele legate de viaţa de familie, ori despre a mai ştiu eu cui prea-sfînt vEaţă.

Ele, amazoan(c)ele, sînt de regulă spăşite, speriate de insistenţa unei uitături pentru mai mult de o secundă jumate asupra-le, lasă privirea îndată ce arunci un ochi evaluatoro-dezbrăcător-despicător, ori atunci când, silit de condiţiunile din mijlocul de transport, ale coloanei de urcare-coborîre sau doar pentru o mai bună evaluare/vizionare şi pentru un cîmp vizual mai larg/generos te apropii de ele la mai puţin de juma' de metru, şi încearcă apoi o rapidă repliere însoţită de o fără de izbîndă străduinţă de a-şi alungi şi aşa lunga-le fustă. Of! Şi de cîte ori mi-am propus ca să încep cura cu suc de morcovi!... şi cu afine. Şi ce buni erau nişte ochelari de soare! Chiar o pereche din cei demodaţi, cu oglindă. Oare, voi mai găsi, pe la consignaţii?

Nefardate, neasortate, îmbrăcare modest – uneori am suspectat ajutorul dezinteresat al vreunui second-hand în acest demers –, cu unghiile la maximum lăcuite şi de cel mult trei milimetri lungime, dar profund spăşite şi, desigur, înclinate spre cele veşnice, vor trăi cu siguranţă mai frumos şi mai mult, problemele lor de viaţă vor deveni infinitezimale – fireşte, doar atunci cînd nu vor dispărea cu de-a totul –, disipîndu-se într-o lume bucolică, de cristalin, cu nectar şi ambrozie, vor urma cu siguranţă o îndelungată şi frumoasă cale luminoasă (hm, nu Sendero Luminoso!), plină de bunătate, dăruire totală şi fapte mari, pînă-n Rai. Nu de Murfatlar, deşi poate că nu ar fi cel mai rău lucru, de aici, de pe pămînt.

Şi totuşi, în ăste condiţii, ce se va întîmpla cu ei?...

Târgovişteanul Mircea Horia Simionescu

de Mihai Stan

Prin anii '70, la Institutul de Reeducare a Minorilor din Găeşti, trei dintre viitorii iniţiatori ai Grupării Literare *Litere* erau profesori la această ciudată şcoală, numită pompos şi disimulant „institut", dar care era, de fapt, o şcoală de corecţie, cum o ştiau şi localnicii. Ajunseseră aici fiindcă un mecanism drastic, impus de puterea vremii care excludea „mişcarea" la dorinţă a cadrelor didactice. O lume aflată la periferia societăţii pe care, de altfel, am evocat-o în romanul *Paradis.* O lume pe care cei trei profesori o eludau evadând într-alta ideală, imaginară, întâlnită de ei doar în literatură. Ba chiar ei înşişi deveneau creatori de literatură originală: Tudor Cristea – poetul, prozatorul, criticul literar – debuta cu *Copacul îngândurat,* 1971 (Revista *Argeş* înfiinţase colecţia *Biblioteca Argeş,* devenită *Biblioteca Argeş – Literatorul,* o coală editorială care, pliată, devenea o plachetă, o broşură); semnatarul acestor evocări îşi încerca pana în dramaturgie – un scenariu dramatic fiind pus în scenă cu... minorii delincvenţi; Ion Mărculescu (viitorul edi-tor şi romancier) meşterea la *Cioara şchioapă*. Preocupări prin care o realitate transgresivă era negată prin evadarea din cotidian, cel mai adesea în lumea cărţilor; şi nu a acelora în care dogmatismul proletcultist se reinstalase pentru aproape două decenii prin Tezele din iulie (1971). Când Adrian Marino îl consideră pe MHS autorul „celei mai bune şi mai bine organizate parodii antiliterare din întreaga noastră literatură", cred că „antiliterar" se referă la literatura proletcultistă şi „tezistă" a vremii.

În acest context se petrece prima mea întâlnire cu Mircea Horia Simionescu, Ion Mărculescu (care tocmai îşi găsise un nou pseudonim: Delagârlă) sau, dacă mă înşel, Tudor Cristea fiind cel care mi-a „plasat" primul volum din viitoarea tetralogie *Ingeniosul bine temperat* şi anume *Bibliografia generală*. Târziu aveam să înţeleg faptul că prin această tetralogie („Dicţionar onomastic" – 1969; „Bibliografia generală" – 1970; „Breviarul. Historia Calamitatum" – 1980; „Toxicologia sau Dincolo de bine şi dincoace de rău" – 1983) MHS este precursorul postmodernismului românesc. Fără să-mi semnaleze sau să comenteze „metoda" scriitorului, îmi împrumută cartea pentru trei zile, un week-end cum se zice acum, obligându-mă la o lectură imediată. După 10-20 de pagini, descopăr cu satisfacţie complice că acest MHS inventează cărţi şi autori, mixând genial realul cu ficţiunea, brodând pe o schemă ce mimează catalogarea bibliologică, în final, înţeleg că e o subtilă contră pusă „realismului socialist". Titlurile sunt ilariante şi-l derutează la lectură pe eventualul lector naiv: *Principii morale la întemeietorii fanfarei Regimentului 95 Infanterie – Olt* (aluzia la „codul eticii şi echităţii"... e vizibilă).

Pentru unii, lectura a funcţionat literal (Emanoil Dumitrescu, autorul unei monografii a Găeştilor, în 1977, notează că „Marioara Sachelarie a contribuit la dezvoltarea literaturii americane moderne", neînţelegând că Marioara Sachelarie, fiica părintelui Matei Sofronie Mătăsăreanu, nu era altceva decât o creaţie imaginară a autorului „Bibliografiei generale"). Însuşi MHS mărturisea, vizibil încântat, că adesea bibliotecarii îi plasează cărţile între dicţionare sau „Toxicologia" în raftul cu cărţi de chimie.

În repetatele discuţii, conversaţii-analiză cu cei doi amici, apoi, după „evadarea" lui Tudor Cristea din Centrul Reeducare Minori, doar cu I.M, am parcurs „sub lupă" ce scrisese MHS, până prin 1976 (*Jumătate plus unu*). În 1977, prin desfiinţarea CRM-ului, eu ajungând în „învăţământul normal", drumurile noastre se intersectau mai rar, aceasta neînsemnând însă, cel puţin pentru mine, şi despărţirea de scrierile lui MHS, ale cărui cărţi se aliniau cuminţi în raftul bibliotecii mele, mai ales că descopeream cu uimită încântare că fiecare carte însemna o provocare, o manieră stilistică de neidentificat la alţi scriitori. De altfel, este deja un truism afirmaţia că în literatura română MHS nu prea are corespondenţi, poate doar în spaţiul sud-est european Milorad Pavi□ sau Danilo Kis (unii critici l-au apropriat de Franz Kafka, Julio Cortazar, Jorge Luis Borges sau Italo Calvi).

Fără să-l fi cunoscut personal, deocamdată, pe marele scriitor – suntem în anii '70 – prin cărţile citite, prin cronicile – e drept, nu prea numeroase – din *România literară* (la acea vreme nu citeam altă revistă literară, din păcate astăzi nu o mai citesc din motive ştiute) „personajul" – fiindcă MHS este un personaj subtil disimulat în cărţile sale – îmi era din ce în ce mai familiar, în cazul meu „punctajul" (vezi *Redingota, un roman sconcs, argument la ediţia a 11-a recitită)* fiind contrazis: „Din 1984 până azi (2002, n.n.), autorul, care ştia bine ce a pus în roman, a trăit nemulţumirea de a nu fi fost citit. După calculele şi investigaţiile sale, cel mult 10 (zece) cititori au deschis cartea în Bucureşti şi provincie, dintre ei 9 (nouă) ducând lectura până la capăt. Probabil al zecelea a răposat între timp, exclus să nu-i fi plăcut romanul". Mă număr printre primii cititori ai „Redingotei" pe care – am aflat mai târziu – MHS o considera cea mai bună realizare epică a sa.

În 1997, la o *Moştenire a Văcăreştilor,* mi s-a părut absolut firesc să-l abordez – trăiam intens sentimentul că era tot un fel de întâlnire ca acelea cu cărţile sale – cu un braţ de cărţi, rugându-l să le crească valoarea – vechi obicei de bibliofil, vânător tenace – printr-un autograf. Peste timp *(Rătăcirile unui caligraf, 2006),* MHS evocă întâmplarea care şi pe el l-a amuzat: „... Atunci când mi-ai pus în faţă, ca pe nişte cărţi de joc, toate volumele pe care le publicasem spre a le scrie autograful, am gândit că pe majoritatea nu le-ai citit [...] recunosc că m-am înşelat: m-ai citit şi m-ai înţeles mai bine decât unii critici de meserie".

Era începutul unei prietenii ce a făcut din Mihai Stan editorul lui MHS pentru 8 cărţi. La prima carte, *Târgovişte – scurt excurs sentimental* (Ed. Bibliotheca, 1999), întâlnirile cu scriitorul au fost sporadice, comunicând mai ales telefonic. În interiorul cărţii sunt reproduse cu acurateţe nemţească (cartea a fost tipărită la

„Honterus" – Sibiu) picturi (imagini ale vechii Cetăţi de Scaun) semnate de Timotei Constantinescu, Tanţi Iliescu Mihăilescu, Vasile Blendea, Aurel Vasilescu. O sută de exemplare au fost numerotate şi semnate de autor. Azi, cartea este o raritate bibliofilă.

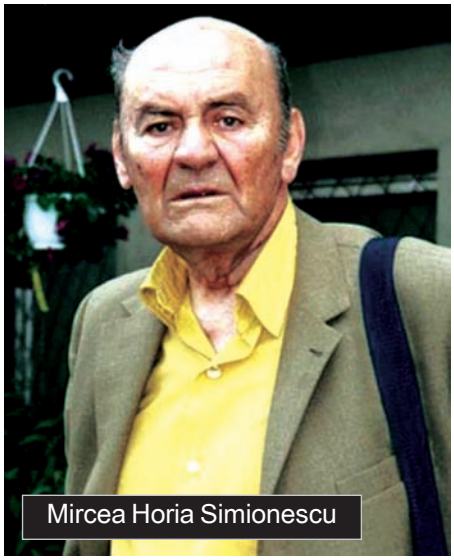
Iulie 2001. În *Litere* nr. 7 (16), debutează rubrica permanentă „Literatură dus-întors", semnată lunar de MHS devenit senior editor, inclusiv pentru luna mai (la 18 mai 2011, MHS înceta din viaţă după o lungă suferinţă). Pentru a-i obţine colaborarea, au fost necesare numeroase intervenţii, scriitorul aflându-se de câţiva ani în conflict nedeclarat cu editorii din cauza unei perioade infertile ce se prelungea. Cândva, voi detalia acest episod important nu numai pentru istoria Societăţii Scriitorilor Târgovişteni; deocamdată, dezvălui faptul că, fără complicitatea binevoitoare a doamnei Dorina Simionescu – agasată probabil de repetatele mele insistenţe – Mircea Horia Simionescu nu s-ar fi lăsat înduplecat.

Exerciţiul lunar, obligatoriu, a fost benefic pentru MHS, fiindcă, în 2002, apare la „Bibliotheca" romanul inedit *Cum se face.* Tot în 2002, pe pagina de gardă a romanului *Redingota,* reeditat la „Paralela 45", pe care mi l-a oferit, Maestrul scrie: „Domnului prof. Mihai Stan, editorului şi confratelui atât de prezent, de mai mulţi ani, în viaţa mea literară, cu vie recunoştinţă pentru felul elegant, discret şi prietenesc cu care m-a îndemnat să mai scriu. Cu o îmbrăţişare caldă, Mircea Horia Simionescu, 21 sept. 02, Pietroşiţa". Gândită ca batanta simetrică – în privinţa titlului – a cărţii *Ce se vede* a lui Radu Petrescu, încă de la lansare (Târgul de carte Gaudeamus 2002) a fost disecată microscopic, de critica literară, începând cu Ion Bogdan Lefter. A existat şi un detractor, pe care însă istoria literară îl ignoră deja. *Cum se face* marchează sfârşitul unei perioade sterile, după cum avea să mărturisească: „Am scris cartea într-un timp record de cinci-şase luni, dar nu a compensat pauza lungă a celor patru ani şi jumătate, fiindcă eu scriam şi scriu de la 13 ani" (joi, 28 nov. 2002, înregistrare făcută de scriitorul Mihai Gabriel Popescu).

După un interludiu (reeditarea romanului *Asediul locului comun*), o altă carte inedită apare la „Bibliotheca": *Literatură dus-întors* – o culegere cuprinzând 42 de microeseuri dintre cele publicate lunar în *Litere.*

La doi ani de la apariţia cărţii *Literatură dus-întors,* într-o cronică perfect articulată, coincizând cu premiul oferit scriitorului de *Observator cultural,* Tudorel Urian (*România literară,* nr. 10/16 martie 2007), spune: „Toată lumea este de acord că Mircea Horia Simionescu este unul din autorii emblematici pentru proza românească din a doua jumătate a secolului XX. Formula care 1-a făcut celebru, «ingeniosul bine temperat», îi vine ca o mănuşă acestui prozator greu de clasat, pentru care fiecare nouă apariţie editorială înseamnă o altă formulă stilistică, spre admiraţia cititorilor şi uimirea criticilor".

Rubrica din *Litere,* proiectele editoriale – Mircea Horia Simionescu le trata cu reticenţă, se lăsa prins cu greutate, argumentele, de regulă împotrivă, erau aparent de necontestat – desele întâlniri, conver-

Mircea Horia Simionescu

saţiile cu subiecte di-verse, numeroasele discuţii pe teme literare, lansările de carte, târgurile de carte s-au constituit în tot atâtea momente care au condus la o firească apropiere, o prietenie durabilă. Astfel a apărut ideea consemnării acestor convorbiri într-o carte – *Rătăcirile unui caligraf,* cu subtitlul *Mircea Horia Simionescu în dialog cu Mihai Stan* (Ed. Bibliotheca,2006). *Vârstele* (2007) este o carte de „memorialistică" care dezvăluie un MHS artist plurivalent: coperta reproduce un „Autoportret" (argilă cenuşie) datat 1945; în interior grafică, acuarelă şi uleiuri; cu siguranţă, dacă Destinul ar fi dictat, MHS ar fi devenit un tot atât de talentat artist plastic.

Ca de obicei atunci când MHS apare cu o nouă formulă stilistică, a declanşat numeroase reacţii (din păcate şi una, una singură, grobiană, vizând omul, nu scrierea). Înţelegerea unei cărţi semnate de cel mai cunoscut reprezentant al Şcolii prozatorilor târgovişteni (existenţă discutabilă pentru anumiţi critici) presupune pentru unii trecerea timpului, recitiri, analize comparatiste. Abia atunci...

Plănuisem împreună să apară la Bibliotheca ediţia *ne varietur* a *Povestirilor galante*. Din păcate a rămas doar un proiect.

Puţini sunt marii scriitori care admit forfota în imediata lor apropiere. Mircea Horia Simionescu o făcea, mai ales pentru membrii Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, al cărei preşedinte de onoare rămâne şi postum, consumându-şi infertil puţinul timp ce-i mai rămăsese.

O scurtă relatare confirmă o intuiţie a lui Eugen Negrici: „Târgovişteanul MHS a prefaţat mai toate inovaţiile stilistice ale prozatorilor optzecişti, dar şi, ale poeţilor, mai ales ale lor. Nu e «strămoşul mistic» ci chiar tatăl lor natural".

Ca orice editor curios, ori de câte ori ajungeam la Pietroşiţa (vara) sau în casa de pe Belgrad nr. 3, în camera de lucru a Maestrului, „inspectam" biroul, citeam vreo însemnare, uneori chiar în prezenţa tolerantului MHS. Pe la începutul toamnei 2009, „găsesc" pe masa de lucru o mapă plină cu coli „ministeriale", pe care scrisul caligrafic cunoscut se ordona în... versuri. Ce a urma e lesne de bănuit: câteva luni de zile MHS, sprijinit şi de doamna Dorina, refuză cu obstinaţie strângerea poemelor într-un volum. Ştiam, din experienţă proprie, că un exemplar de semnal face minuni, însuşi autorului părându-i-se că merită un bun de tipar. şi dacă la început au fost 90 de poeme, în final s-a ajuns la 383, aduna într-un tom de 438 de pagini (format 14/22 cm) intitulat *Versete de unică folosinţă.* Realmente un eveniment al Târgului Internaţional Gaudeamus (lansarea de vineri, 19 noiembrie 2010). Cronici literare prompte remarcau faptul că ingeniosul prozator MHS – aşa cum intuise perfect Eugen Negrici – era nu numai părintele, precursorul optzeciştilor, ci unul dintre poeţii de înălţime, a cărui funciară modestie a întârziat apariţia versetelor, cu siguranţă un moment remarcabil în evoluţia liricii româneşti.

La lansare, am remarcat din numerosul public domic să-l omagieze pe „poetul" MHS pe Adela Popescu, Nicolae Bîrna, Nicolae Oprea, Emil Buruiană, Barbu Cioculescu, Ion Bogdan Lefter, Angela Marinescu, Virgil Podoabă, Carmen Muşat, Florentin Popescu, George Anca, Liviu Grăsoiu şi pe mai toţi târgovişteni membri ai Societăţii Scriitorilor Târgovişteni.

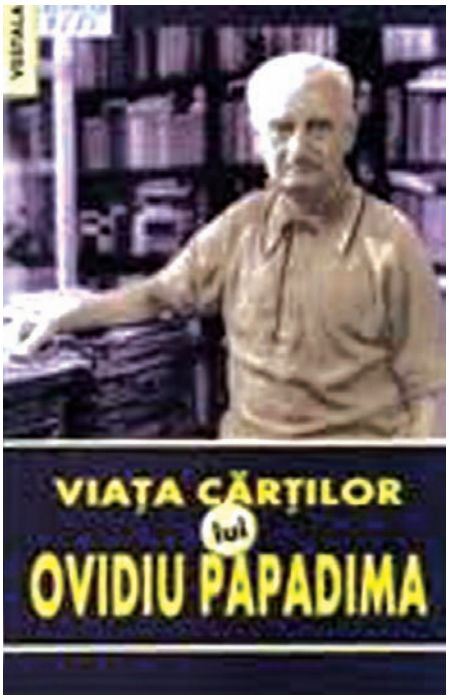
Câteva luni mai târziu, pe 20 mai 2011, mulţi dintre aceştia îl însoţeau pe Maestru pe ultimul drum.

O oră cu profesorul Papadima[1]

de **Zaharia Potârniche**

Cenaclul nostru – „Copaci de Lumină" – reuşise să realizeze a doua antologie de poezie cu producţiile a 24 de autori, dintre care 12 erau scriitori consacraţi, şi încă dintre cei mai cunoscuţi, cu scopul de a se crea o interferenţă benefică între condeiele cu experienţă şi cele aflate în plin zbor creator. Noua antologie urma să poarte numele cenaclului, şi acest lucru mi-a fost sugerat într-o convorbire telefonică de poetul **Ion Th. Ilea**, căruia îi cerusem să mă ajute ca să prefaţăm volumul. Şi fără îndoială, printre oaspeţii consacraţi care ne făcuseră onoarea de a ni se alătura figura la loc de cinste, cu câteva poeme inedite, şi **Ion Th. Ilea**. După câteva zile, primesc un telefon de la el, la institut, anunţându-mă că a vorbit cu confratele şi bunul lui prieten, profesorul şi criticul **Ovidiu Papadima** (1909-1996, *foto*), care a fost de acord ca să ne facă el însuşi această prefaţă; şi că suntem invitaţi, amândoi, în ziua de sâmbătă, 22 martie 1980, la el acasă.

Îl cunoşteam pe profesor, de câtăva vreme, şi eu şi **Stella**, atât de la cenaclul „Bacovia", unde venise la a 60-a aniversare a prietenului său, **I. Th. Ulea**, şi căruia îi întocmise prefaţa la volumul omagial „Anii vii", dar şi de la şedinţele literare ale cenaclului „George Călinescu", al **Academiei Române,** unde venea uneori însoţit de minunata-i doamnă – profesoara **Ştefania Papadima**.

Cartea era pregătită încă din luna februarie, cu toate machetele scrise pe hârtie crom, **dar problema prefeţei era de interes capital pentru participanţii care sperau ca, astfel, să se poată afirma la una din editurile de stat, unde se pătrundea deosebit de greu. În luna august a anului 1979, cenaclul scosese prima lui carte,** „Trepte de august", ca un volum de început, dar care a reuşit să atragă atenţia câtorva ziare ale vremii.

Acum însă speranţele erau mai mari, mai ales că printre condeiele consacrate se aflau **Agatha Gr. Bacovia**, **Mihail Cruceanu**, **Virgjl Carianopol**, **ştefan Popescu**, **Ion Potopin –** secretarul cenaclului „George Călinescu" – şi alţii, toţi cu poezii inedite şi toţi membri vechi ai Uniunii Scriitorilor din România.

Era, aşadar, într-o zi de sâmbătă când stabiliserăm, eu şi **I. Th. Ilea**, să ne întâlnim în Piaţa 7 Noiembrie, la orele 10.30, locuinţa profesorului fiind undeva prin apropiere, pe strada Aviator Sănătescu, la numărul 38, într-o casă în stil cubist, aşa cum se construia prin anii 1930-1940.

Întâmplarea a făcut că m-am întâlnit cu poetul la farmacia din spatele pieţii, unde căuta nişte medicamente pentru soţia lui, doamna **Vera**. Nu ne mai văzuserăm de aproape cinci ani, şi atunci era la Cenaclul Academiei, când fusese sărbătorită doamna **Agatha Bacovia**, iar nenea **Ilea** a apărut cu o barbă căruntă, care îi schimba complet fizionomia, aşa cum consemnasem şi în jurnalul meu. În dimineaţa aceea, îl revăzusem, deci, şi trebuie să recunosc faptul că se mai împuţinase niţel la trup, parcă nu mai avea aceiaşi statură, dar nici acea ţinută aparent sfidătoare faţă de presupuşii inamici literari; ştiam, de fapt, că o boală de ficat îi măcina sănătatea şi mai erau şi grijile cauzate de starea sănătăţii doamnei **Vera**, la care se adăugau necazurile provocate de intenţia unicei lor fiice, **Cătălina**, de a emigra în SUA.

Pe mine, pentru un moment, de sub căciula mea brumărie, udă de ploaia de afară, ce nu contenise toată ziua, se pare că nu m-a recunoscut. Eu însă m-am dus la el şi l-am îmbrăţişat, iar el de-abia atunci şi-a dat seama că sunt cel aşteptat şi că în cei cinci ani îmi încărunţiseră binişor tâmplele.

Şi el era ud de-a binelea. A scos, tacticos, din geantă, învelită într-o revistă, o carte format mare – era vechiul lui volum – ***Poezii*****,** o ediţie de lux, pe hârtie filigranată, ilustrat de celebrul grafician **Eugen Drăguţescu**, bunul său prieten dintre cele două războaie, şi care locuia la Roma. Mi l-a deschis la pagina de gardă, unde era o dedicaţie caldă, plină simţire, adresată **Stellei**, dar şi mie, alături de ea. Păstrez cu sfinţenie acest volum pe raftul cărţilor cu autografe care, trebuie să recunosc, s-au adunat destul de multe şi reprezintă una din comorile vieţii mele şi a **Stellei**.

Afară continua să plouă când am ajuns la profesorul **Papadima** şi am sunat la uşă, dar asta după ce am taxat câteva trepte, într-o curte asfaltată, ci o mică grădiniţă de flori în faţă. Ne-a deschis chiar profesorul, care ne aştepta. Nici ei nu se vă-zuseră de vreo câţiva ani, astfel că bucuria revederii a fost reciprocă. Eu, cam încurcat de geanta din mână, dar şi de buchetul nare, de trandafiri, adus pentru doamna **Ştefania**, am fost scos din încurcătură de profesor, care mi-a luat buchetul şi s-a dus s-o caute pe doamna care, după

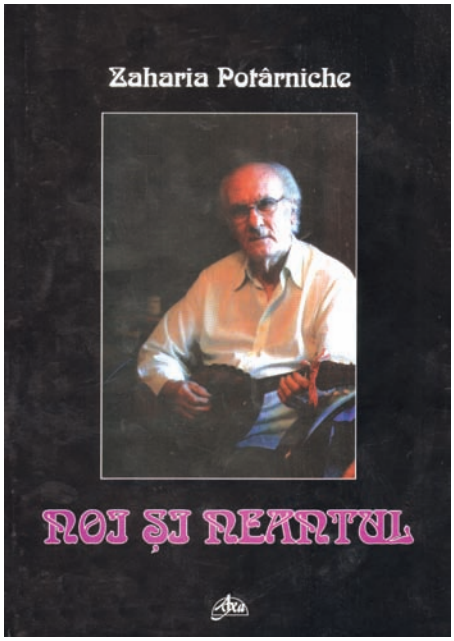
cum zicea el, deşi pensionară, se afla la munca de jos, adică la bucătărie, iar cu am rectificat cuvântul cu „laborator".

Buchetul de trandafiri a reapărut repede, adus chiar de doamna **Ştefania**, care l-a aşezat într-un vas de ceramică neagră, acolo, în biroul profesorului, ca un tablou viu, însufleţit. În sfârşit, după ce am tocit de-a binelea un preş din vestibul, ca să-mi lustruiesc tălpile ghetelor şi, ca să nu provoc prea multe griji gazdelor, am intrat precedându-l pe **I. Th. Ilea** care, **mai** practic decât mine, şi-a scos pantofii şi a cerut o pereche de papuci. Biroul criticului literar de mare prestigiu, unde intram pentru prima oară, la acea oră deja pensionar, dar şi colaborator, apoi şef de secţie la Institutul de literatură al Academiei Române, mi-a oferit o atmosferă de linişte, de căldură şi intimitate familială, de interminabilă muncă. Masa de lucru era încărcată cu manuscrise şi reviste, dar şi cărţi, iar biblioteca din jur, care acoperea pereţii până la plafon, aşezată în bună ordine, m-a făcut să mă minunez cât poate aduna un om într-o viaţă de muncă şi de lectură.

Prin uşa întredeschisă, de vedea dormitorul cu multe tablouri pe pereţi – o cameră nu prea mare, care dădea în stradă. Iar fereastra camerei de lucru, largă, luminoasă, ne privea cu o perdea proaspătă şi cu o glastră înflorită în colţul **din dreapta. În spatele ei era curtea, asigurând liniştea necesară** unui cărturar. Peste tot se citea ordinea şi mâna discretă, dar grijulie, a soţiei. Două fotolii mari, încăpătoare, te invitau la dialog, iar câteva scaune tapiţate îţi ofereau un loc prietenos. Pe unul m-am aşezat eu, iar pe un fotoliu s-a lăsat nenea **Ilea**, aşa cum îi spuneam noi la cenaclu, mângâindu-şi barba stil Napoleon al III-lea. Pe celălalt fotoliu de lângă birou s-a aşezat profesorul, care şi-a cerut scuze că a trebuit să-şi pună picioarele pe un alt scaun pe care aşezase un pled împăturit. Ştiam că suferea de mulţi ani de o afecţiune gravă a circulaţiei sangvine la membrele inferioare, care îl obliga să stea mai mult în casă, unde era solicitat de zeci de admiratori sau solicitanţi de consultaţii ori de îndrumare în teze de doctorat etc. Între timp a reapărut şi doamna **Ştefania** cu care, eu şi **Stella**, aşa cum am mai spus, ne cunoşteam de la lecturile de la cenaclul Academiei.

Atunci, într-o seară, după ce profesorul citise un fragment dintr-o carte ce urma să-i apară, ca şi cuprinsul ei, în pauză, i-am citit catrenul pe care i-l dedicasem în timp ce citea, şi care suna cam aşa: *Admirăm pe autor/preţuim pe profesor/dar mai drag, cu toată stima/ Îl iubim pe Papa Dima!* Atunci a zâmbit, întărind cuvintele: Da, da, **Papa Dima**!

Ceea ce m-a impresionam în ziua aceea însă a fost aerul de tinereţe pe care îl radiau ambii soţi, cu toată vârsta lor şi le-am spus acest lucru. Strălucea în ochii lor acel optimism al oamenilor generoşi şi suflete mari.

În această primă vizită am căutat să stau cât se poate de cuminte pe scaunul meu pentru ca cei doi prieteni de literatură şi viaţă să-şi poată schimba impresiile, urmând ca problema antologiei mele să fie rezolvată de la sine.

Între timp, a venit iar doamna **Papadima** cu ceşcuţele de cafea şi cu o minunată dulceaţă de cireşe amare, cum e obiceiul la noi, la care profesorul ne-a invitat să servim câte un păhărel de aperitiv *Carpaţi* la care ne-a oferit câte o ţigaretă *Kent*; iar eu, pe a mea, am oferit-o, ca nefumător, poetului **Ilea** care a fost bucuros de ea.

Atunci, domnul **Papadima** ne-a povestit păţania cântăreţului de muzică uşoară Ştefan Bănică, la vamă, după întoarcerea lui dintr-un mic turneu în Europa şi când a adus de acolo un colet enorm cu ţigări *Kent* şi când vameşii nu l-au crezut că urma să le fumeze el pe toate. Până la urmă, şi-a luat omul întreaga răspundere să fumeze el însuşi cele câteva mii de ţigarete şi a plecat fericit acasă cu coletul lui miraculos. Şi cum ţigările *Kent* pe vremea aceea se găseau doar la magazinul special, pe dolari, la aflarea veştii l-au invadat prietenii cu vizitele.

S-a vorbit şi de barba lui **Iorga**, pornind de la barba napoleoniană a lui **Ilea**, pe care profesorul l-a întrebat unde o ţine noaptea, când doarme, adică sub plapumă sau peste ea. Şi **Ilea** i-a spus că trebuie să se gândească şi s-o întrebe pe **Vera**, că ea ştie precis. Şi atunci profesorul ne-a povestit o glumă, care se pare că totuşi era autentică. Acelaşi lucru l-a întrebat într-o zi pe **Iorga** un confrate de la Universitate şi bătrânul istoric n-a ştiut ce să-i răspundă, urmând ca a doua zi să-i aducă răspunsul. Rezultatul a fost că Iorga i-ar fi spus celui ce l-a întrebat că, încercând să-şi pună respectabila barbă când deasupra, când sub plapumă, n-a putut închide ochii întreaga noapte.

Apoi au discutat despre **Mihail Dragomirescu**, cel ce îi fusese lui **Ovidiu Papadima** profesor la Universitate şi ne-a evocat câteva amintiri despre marele critic, de marea lui generozitate şi bunătate. De felul cum îşi ajuta studenţii săraci. De cele trei portofele pe care le purta în buzunarele jiletcii lui, de felul cum studenţii, vicleni, făceau coadă la uşa cabinetului lui de la subsolul Universităţii din Bucureşti, pentru a face rost de bani de buzunar. Despre acea cameră de lucru a acestuia de la subsol, pe care, urmaşul lui la catedră, se pare **Caracostea** sau **Vianu,** i-au lăsat-o în continuare la pensionare, până la moartea sa, în 1943. A avut un băiat care i-a murit când era doar licean, iar el îi păstra toate caietele cu încercări literare, acolo în biroul lui, iar uneori era

continuare în pag. 18

urmare din pag. 17

surprins cum le răsfoia cu lacrimi în ochi. Profesorul **Papadima** a fost acela care a predat familiei **Dragomirescu** tot ce a lăsat în acel birou după moarte venerabilul critic. Ne-a mai spus că la moartea sa lăsase unele datorii pe care oamenii necinstiţi le-au fructificat în defavoarea familiei, care ajunsese să-şi vândă locuinţa pentru a le plăti. Iar doamna **Dragomirescu**, în acel an, 1980, mai trăia.

Am ascultat cu mult interes şi curiozitate aceste câteva amintiri ale fostului student, eu, care tot ca student, în anii 1943-1947, am avut drept carte de căpătâi pentru a-mi împlini cerinţele literare abandonate, nu mai mult decât cărţile marelui critic, care pe atunci se vindeau la modeştii anticari de pe gardul Băncii Crisoveloni pe un preţ modest. Este vorba de „Teoria capodoperei" şi de „De la Misticism la Raţionalism", care şi astăzi mai fac uneori vâlvă. Iar cele povestite mi-au întregit portretul bătrânului profesor făcut de sonetistul **Matei Alexandrescu**, în volumul lui de „Interviuri", pe care acesta ni-l dăruise cu autograf prin anii '70, el, la rândul său, fiind fost student al aceluiaşi profesor.

S-a mai vorbit între altele şi de poetul **Ion Molea** de la „Bacovia", profesor de limba română, care publicase de curând un volum în care glorifica faptele haiducilor de altădată, cu pistoale şi sâneţe care dădeau iama în turcii ce stăpâneau ţara. Dar şi de vizita pe care o făcuse acesta stăpânului insulei Ada Kaleh – **Ali Cadri** – înainte de scufundarea acesteia, la zidirea barajului de la Porţile de Fier, când i-a citit turcului poemele lui, ca să-l impresioneze. Dar nu ne-a spus şi nouă cu ce rezultat din partea ascultătorului. şi lucrul acesta l-a făcut însă chiar în seara când **Molea** ne povestea această vizită, „nemilosul" **Ion Larian Postolache** în următorul catren pe care eu îl ştiam pe dinafară şi pe care Ovidiu Papadima a ţinut să-l noteze dup ce l-a ascultat. Să-l auzim: *Când acel Ali Cadri/Mi-l văzu pe Molea I./Cic-ar fi zâmbit şiret:/Aferim, giugiuc băiat./Dară când acel Ali/Mi-l citi pe Molea I./Zise turcul: Geanabet!/ Mascara, sictir poet!*

[...] Şi prefaţa ne-a fost făcută exact la data pe care o promise profesorul. Şi este una din prefeţele care au făcut cinste cenaclului nostru, ridicându-i ştacheta realizărilor. Desigur că nu aici s-a oprit colaborarea noastră fericită cu marele critic, dar despre aceasta nu vom întârzia a vorbi altădată. Pe **I. Th. Ilea** l-am revăzut peste un an şi ceva, dar într-un moment de mare tristeţe: în luna noiembrie a anului următor, 1981, a încetat din viaţă iubita noastră doamnă **Agatha Grigorescu Bacovia**.

Era depusă la capela cimitirului Bellu, unde a fost slujită de preoţi şi a avut loc şi adunarea de doliu. Atunci ne-am întâlnit mulţi dintre noi care ne încercaserăm cu mai mult de zece ani în urmă puterile în cenaclul „George Bacovia", iar cel care trebuia să ţină discursul funebru a fost **I. Th. Ilea**. şi l-a ţinut vădit marcat, dar şi bolnav. Era însă în ziua aceea care uşor îmbrăcat şi cu capul descoperit. Şi iubita noastră doamnă a fost dusă lângă genialul ei poet, în mormântul cu plăci de bronz, realizat de sculptoriţa **Miliţa Pătraşcu**; apoi s-au format mici grupuri, care plecau spre ieşire din cimitir.

Eram cu **I. Th Ilea** şi cu poetul **Nicolae Nicolae**, din cenaclul meu, când s-a apropiat un reporter de la un ziar şi ne-a făcut o poză, apoi l-a rugat pe **Ilea** să-i pozeze separat. Nu am reuşit însă să intrăm şi noi în posesia lor, fiindcă nu peste multă vreme poetul s-a îmbolnăvit de o pneumonie grea care l-a imobilizat în casă, la care se adăuga afecţiunea aceea de ficat. De atunci nu l-am mai văzut pe **I. Th. Ilea**, iar la 25 septembrie 1983 ne-a părăsit. [...] În primăvara celor povestite mai sus, profesorul **Ovidiu Papadima** de-abia călcase pe cel de-al şaptelea deceniu de viaţă. Trecuseră de atunci vreo 15 ani, timp în care ne-a mai dăruit încă o prefaţă, tot atât de interesantă şi de instructivă pentru cei aflaţi în acea carte, prefaţa la volumul *Drumul spre Arcadia*, dar şi în continuare, la a patra culegere de versuri, *Lângă Pomul cunoaşterii*, pe care i-a încredinţat-o vechiului său confrate din perioada interbelică, poetul **Pan Vizirescu**, cu recomandările lui pozitive.

Era prin toamna anului **1995** când, într-o seară, am deschis televizorul şi, spre marea noastră bucurie, cel ce se afla pe ecran era chiar el, domnul profesor, într-un interviu cu un reporter TV. Am avut noroc în seara aceea, fiindcă interviul începuse şi dialogul decurgea clar, interesant, cu lucruri noi, inedite pentru mine şi **Stella**; îi culegeam cuvintele de pe buze. Aceeaşi claritate, aceeaşi căldură în expunere, dar şi o forţă interioară care nu trăda nici o clipă că bunul nostru profesor era suferind.

Şi, la un moment dat, privind mai atent la raftul de cărţi din spatele domniei sale, aşezată orizontal, chiar deasupra capului acestuia, se putea citi clar, fără nici un efort, titlul unei cărţi voluminoase. Şi am silabisit amândoi: *Antologie de poezie. Copaci de Lumină*. şi am rămas profund impresionaţi de gestul de mare gene-rozitate al celui pe care noi îl preţuiam şi îl iubeam cu adevărat.

Nu, categoric, nu era în nici un caz o coincidenţă. Cartea o aşezase fără îndoială chiar el, înainte de interviu, ca să fie ulterior căutata de cei ce l-au văzut şi l-au ascultat. Acesta era adevăratul fond sufletesc al domnului **Papa Dima**, un adevărat părinte. Şi n-au mai trecut decât câteva luni şi a venit acea zi nefastă, de 25 mai, a anului 1996, când, deschizând ziarul „Adevărul", am citit cu inima îndurerată că dragul, iubitul nostru profesor **Ovidiu Papadima** ne-a părăsit, învins de vârsta şi de boala nemiloasă. Când am citit anunţul, fusese deja înmormântat. Am decupat cu pioşenie necrologul semnat de **Mircea Angelescu** de la acest ziar, iar **Stella** a scris cu mâna tremurândă, pe marginea de jos a acestuia: „Adio! Cu lacrimi!"

Şi l-am aşezat şi pe această prima a mea carte, pentru a-i cinsti memoria.

---

[1] Fragment din lucrarea *Noi şi neantul*, de **Zaharia Potârniche**, Editura AXA 2011, Botoşani, 172 p, f.p. (coperta în medalion).

România... ciuruită

Stella Dobrogeanu-Perdix

Nu ştie prea multă lume că marele nostru dirijor **George Georgescu** (1887-1964) s-a născut la Sulina, iar casa părintească mai există şi azi, după aproape 150 de ani de când a fost construită, ceea ce contribuie mult la valoarea ei culturală şi de patrimoniu. Acolo, datorită grijii soţiei dirijorului, după moartea acestuia, a fost pusă o placă rotundă de bronz, dar clădirea nu a fost şi nu este nici astăzi ceea ce s-ar fi cuvenit de mult să fie, o îndreptăţită casă memorială. Şi această casă, pe care stă efigia celui ce a dus faima României în întreaga Europă până în 1964, când ne-a părăsit, e astăzi vrednică de milă, într-o stare avansată de degradare, în pericol de a i se prăbuşi acoperişul, dar şi pereţii. Fiindcă peste această clădire de un secol şi jumătate, din lemn, aşa cum se construia la acea vreme în Sulina, cu ferestrele acum sparte, împrejmuită cu gard din stuf şi acoperită cu ţigle distruse şi ele de trecerea anilor, ploile trec ca prin ciur iar zăpezile se topesc în voia lor, totul devine din ce în ce mai putred. şi această casă, printre puţinele care au mai rămas acolo din vechiul oraş istoric, astăzi este a nimănui, aşa cum afirmă cei de la Primăria oraşului, pentru că soţia dirijorului, doamna **Tutu Georgescu**, ne-a părăsit de circa trei ani, iar fiica ei, Ioana, locuieşte în Franţa. Ba mai mult, ea nu figurează în evidenţa Primăriei şi, se pare, nici în cea a Fiscului. Cine, deci, trebuie să plătească impozitele pentru ani şi ani? Desigur, proprietarul. Dar acesta nu dă nici un semn de viaţă, probabil aşteptând dispariţia clădirii în care nu este dispus să investească nimic. Or, fără ajutor urgent, această clădire de patrimoniu, nu mai are mult de trăit. Dar de unde ajutor? Pentru că organele administrative locale nu au fonduri, dar nici nu intenţionează vreun gest în acest sens întrucât, logic, nu le aparţine. Dar **George Georgescu** *(foto)*, cetăţean ilustru al acestui oraş până mai ieri, memoria lui, mai exact, cui aparţine? Să fie destul, oare, acel bust din parcul oraşului? Nu cumva locul acelui bust ar fi mai potrivit în faţa acestei case care să devină, evident, *Casa memorială George Georgescu*? De ce nu se găsesc soluţii ca să intre în patrimoniul Primăriei, chiar şi prin cumpărare, apoi restaurată şi redată zestrei culturale a localităţii? Desigur, bugetul este secătuit, dar se poate iniţia o colectă, precum odinioară pentru Ateneul Român şi, vrem să credem, acum, în era televiziunii, căile de sensibilizare a maselor vor fi mult mai la îndemână. Pentru că nu este posibil ca atâta vreme cât încă mai există cineva care conduce destinele oraşului Sulina, Minister al Culturii, Uniune a Compozitorilor şi, nu în ultimul rând, Televiziune publică, plătită de noi, care să acorde câteva secunde, doar, acestui caz, pentru sensibilizarea potenţialului părinte al memoriei marelui nostru dirijor. Şi aceasta mai înainte ca într-o singură noapte, cum se întâmplă tot mai des în România anilor din urmă, şi acest simbol al spiritualităţii româneşti din cel mai estic punct geografic al ţării, să dispară în neant într-o singură noapte, cu efigie, cu tot. Ar fi, în primul rând, o datorie de onoare.

Nota red. Am reprodus în această pagină întreg oful distinsei noastre colaboratoare, deşi, sincer, ne îndoim că va reuşi să emoţioneze pe cineva. Mai ales azi, când întreaga Românie este vrednică de milă, ciuruită şi răstignită, iar averea ei, inclusiv cea spirituală, ajunsă la cheremul cozilor de topor şi al veneticilor. Dacă dirijorul **Georgescu** ar fi fost fiu de cominternist, un spoliator sau un călău al acestui popor, mai mult ca sigur că ar fi fost declarat erou al neamului şi o serie de societăţi anonime s-ar fi călcat în picioare ca să-i ridice un ditamai muzeul şi, desigur, s-ar fi găsit şi sumele necesare ca să i se toarne o statuie. Dar atâta vreme cât în inima Capitalei României, în faţa Muzeului Literaturii Române, de mai bine de un deceniu, soclul statuii lui **Mihai Eminescu** zace... sterp (mai puţin „vinovat" de naţionalism, **Nichita Stănescu** încă rezistă eroic), miram-aş ca tocmai la capătul celălalt al lumii româneşti, la Sulina, să se petreacă vreo... minune. Deşi, vorba ceea, nu se ştie niciodată!... (D.G)

Proză scurtă

A plâns o păpuşică

de **Stella Dobrogeanu-Perdix**

– Hm!... Hm!... Hm!... Ce întuneric şi ce urât! Şi luna n-a răsărit nici măcar subţire ca un corn – un corn dulce, cu lapte şi nucă… Vai! Vai! Şi ce foame îmi este! Am îngheţat şi mă dor mânuţele! Simt că mă moi… Mi-au îngheţat tare picioruţele. Desigur, s-au rupt şoşoneii; şoşoneii mei cei noi, albi şi cu blăniţă, cumpăraţi de mămica mea, Dănuţa… Ce mă fac? Au! Au!... Şi nu-i nimeni ca să-mi deschidă… Aşa se tânguia şi plângea neîncetat, ascunsă într-un colţ întunecat de poartă – ştiţi, dragii mei copii –, o poartă mare, de fier, cu mâner şi el mare, mare cât un uriaş şi pe care nu putea să-l deschidă nici măcar Dănuţa, ce să mai vorbim de păpuşica ei, Lucica… Închipuiţi-vă şi voi, scumpii mei, o păpuşă cu ochii mari, albaştri, cu două codiţe de aur împletite şi pieptănate cu grijă de mama Dănuţei. Cu o rochiţă nouă din mătase şi, pusă la repezeală, cu o hăinuţă din postav roşu cu guleraş alb, din blană de iepuraş, păpuşica Lucica a fost scoasă de Dănuţa afară şi ascunsă după poartă, ca să se joace cu prietena ei, Cora.

Dar, ce să vă spun, Cora nu-i o fetiţă tocmai cuminte şi nici cu inima prea bună. Ea supără şi pe mămica ei şi pe tăticul ei; îl trage pe Grivei de codiţă, îi tunde mustăţile lui Miau-Miau şi aşa se face că nu are nici-o jucărie frumoasă şi întreagă. Mămica ei este tare necăjită. Anul acesta l-a rugat pe Moş Crăciun să nu-i aducă nici-o jucărie Corei, căci ea nu merită ca Moşul să vină, străbătând cei şapte munţi, cu sacul în spinare, ca să-i aducă jucării unei fetiţe care nu-i cuminte.

Aflaţi însă că ea, fetiţa răutăcioasă şi neascultătoare, credeţi că a plâns?... Ori că a suferit sau a promis că se va îndrepta? Vă înşelaţi, dragii mei copii. Nu!... Ea nu a promis nimic. A pus capul în pământ şi a început să-şi roadă, rând pe rând, unghiuţele. A hotărât în sinea ei să se joace cu toate jucăriile prietenelor ei şi, bineînţeles, să le şi strice. Pe aceeaşi stradă erau cam zece fetiţe şi băieţei cuminţi şi care aveau jucării multe şi frumoase, aşa că ea se putea juca liniştită cu jucăriile lor. Aşa a început să o cheme pe Dănuţa la ea – ba, mai ales, venea Cora la Dănuţa. şi când mama Dănuţei o întreba: „Cora, tu ai păpuşică?", ea minţea: „Am, am una ma-aaare!…" „Ei, cât de mare?" Cora ducea un deget la guriţă, îl sugea şi spunea o minciună gogonată: „Cât mine!..." Mama Dănuţei, ocupată cu treburile, nu mai auzea răspunsul ei.

Într-o zi, Cora o îndemnă pe Dănuţa să scoată păpuşica la plimbare cu săniuţa. Afară ningea şi era frumos. Mama Dănuţei nu le-a dat voie să ducă păpuşica pe zăpadă, spunându-i: „Dănuţa, nu se poate, o vei strica. Ea este păpuşică şi ai să-i strici rochiţa şi hăinuţa. O să răcească. Ea nu are, ca tine, costumaş de lână şi mănuşi groase". Dar Dănuţa, îndemnată de Cora, nu s-a lăsat. Au îmbrăcat la repezeală păpuşica şi au fugit în curte, fără ca să le vadă mămica Danei. S-au jucat ele cât s-au jucat, frumos, dar în stradă se dădeau copiii cu săniuţa. Şi ce bine este să te dai cu săniuţa!… Cora a fugit la Neluţu, să se joace cu el. Neluţu avea o sanie roşie, nouă-nouţă. Au chemat-o şi pe Dănuţa, care stătea în poartă cu păpuşica înfăşurată în haină, ca să o apere de fulgii zglobii. La început, Dănuţa nu s-a dus. Se gândea la Lucica, să nu răcească. Dar parcă poţi rezista ispitei de a nu te da cu săniuţa? Aşa că, până la sfârşit, Dănuţa a început să se joace şi ea cu ei. Au râs, au tras săniuţa, s-au bătut cu bulgări de zăpadă şi au coborât de-a valma, pe derdeluş. Într-un coborâş vesel, plin de larmă şi de chiot, au căzut toţi trei de-a valma pe derdeluş. A căzut şi Cora, au căzut şi Neluţ şi Dănuţa. Nici unul nu s-a lovit. Numai Lucica, păpuşica Dănuţei, zăcea undeva în zăpadă şi plângea. Avea două zgârieturi şi o vânătaie cât toate zilele pe obraz. Cora o uitase de tot, nu era a ei. Şi chiar dacă ar fi fost, ei nu-i păsa nici de jucăriile ei, dar încă de ale altora. Dănuţa s-a dus fuga, a luat-o pe Lucica în braţe, a şters-o de zăpadă, a sărutat-o şi a învelit-o din nou cu hăinuţa ei. Dar cum să se joace ea cu Lucica sub hăinuţă? Ceilalţi râdeau, o chemau.

S-o ducă pe Lucica sus…, poate că mămica nu ar mai fi lăsat-o să coboare. Să se joace cu ea în braţe, Lucica iar se va lovi… Nu, mai bine o pune binişor lângă poartă, într-un colţ, şi se joacă mai puţin, puţin de tot, apoi, o ia pe Lucica, îi va cere iertare frumos şi o va duce sus, la căldură. Dănuţa, aşa a făcut. Numai că ea s-a jucat mult, până s-a întunecat, şi fulgii de nea au acoperit-o pe Lucica. Când mama Dănuţei a strigat-o, ea uitase cu totul de păpuşica ei. În casă, Dănuţa s-a spălat pe mâini, pe gât, pe unghiuţe, pe obraz şi, cuminte, s-a aşezat la masă, cu şerveţelul la gât. A mâncat frumos, fără să păteze faţa de masă, i-a mulţumit mamei şi, ţuşti în pătuc!, la culcare. „Vai, dar ce uitucă sunt!" Abia atunci şi-a amintit că ea nu dormea fără Lucica, păpuşica ei dragă. Unde să fie? Mămica ei o căută, dar nu-i. „Dănuţa, spune drept, nu-i aşa că nu m-ai ascultat? Ai dus, totuşi, păpuşica afară". Dănuţa tace şi tremură. Şi-a amintit de-abia acum că Lucica stătea în zăpadă şi plângea disperată, acolo, singură, uitată. „Da, mămico, am dus-o şi a căzut cu săniuţa!" „Vai, sigur că va căpăta un guturai sau o răceala grea", e de părere mama. Dănuţa începu să plângă. şi plângi, şi iar plângi… Într-un târziu, îi ceru mămicii iertare şi se îmbrăcă fuga, s-o aducă pe Lucica. Dar unde să se ducă ea singură, la zece noaptea? Tăticul, în pijama, citea ziarul. Înfrigurată, Dănuţa l-a luat de gât, rugându-l şi căutând să-l înduplece, promiţându-i ca şi mamei că nu va mai duce păpuşa ei afară, fără voie. Înduplecaţi, părinţii au iertat-o. Tăticul s-a îmbrăcat şi, împreună, au pornit s-o caute pe Lucica. În stradă şi în curte, nămeţii acoperiseră totul. Lucica nu se mai vedea. Dănuţa se ţinea strâns de mâna tăticului şi plângea. Tăticul nu se pierdu însă cu firea. Luă o lopată, dădu cu grijă zăpada la o parte şi, ce sa vezi? Lucica zăcea nemişcată în zăpada umedă. Cosiţele ei aurii erau leoarcă şi cu ţurţuri de gheaţă, iar hăinuţa ei roşie, cu blăniţă albă, de iepuraş, şoşoneii albi şi rochiţa cea nouă se muiaseră cu totul, în vreme ce pe obrazul rumen şi pe ochii albaştri curgeau dungi de vopsea roşie.

Vedeţi, dragi copii, Lucicăi i se întâmplase cea mai mare nenorocire. şi nu din vina ei, fiindcă ea era o păpuşică frumoasă şi cuminte, ci din vina Dănuţei, care nu a ascultat-o pe mămica ei, ci pe Cora, prietena ei mică şi răutăcioasă. şi aşa s-a făcut că păpuşica Lucica a plâns la poartă ceasuri întregi şi nu a auzit-o nimeni, iar când Dănuţa, în sfârşit, şi-a amintit de ea, era prea târziu. Şi de atunci, Dănuţa doarme singură, fără păpuşica ei.

– Dar până când?

– Ştiu eu?... Poate că până la Anul Nou, când va veni din nou Moş Crăciun. Dar, sigur, dacă Dănuţa va reuşi să-l înduplece, iar el să o ierte, aşa cum a iertat-o mămica şi tăticul ei.

Decembrie 1969

Lecţia de viaţă

de **Diana Gabriela Marin**

Când m-am uitat în jurul meu, am aflat că viaţa nu este uşoară.

Am aflat cum curge râul şi cum adună izvoarele apa pentru noi, cum pomii ne dau fructe, iar oamenii muncesc din greu...

Seara, bunica îmi povestea despre lumea aceasta şi îmi spunea că, ziua, trebuie să muncesc şi eu. Într-o dimineaţă, m-am hotărât. Am găsit pe masă brânză, lapte, mămăligă şi pâine. Am mâncat, apoi, m-am dus în sat şi am privit cu bucurie oamenii muncind cu puterea ce le-a dat-o Dumnezeu.

Atunci, am decis să-mi găsesc şi eu ceva de făcut.

Ce să fac oare? Pot să mătur prin casă?

– Poţi! mi-a zis o fetiţă mai mică, din vecini, şi mi-a arătat cum pot face asta. M-am împrietenit cu ea, am aflat că o cheamă Lucica, şi ea a şters praful. De atunci, am muncit în fiecare zi ceva.

Oamenii mergeau la grădină, aşa că am făcut şi eu la fel. Eram sigură că pot să muncesc alături de ei şi am reuşit. Ce bucurie pe mine şi pe Lucica!

În altă zi, ne-am dus şi am spălat cuşca lui Bobiţă, farfuriile, tacâmurile şi am şters masa.

Când a venit mama să mă vadă, a fost surprinsă când a aflat cât de mult am ajutat-o pe bunica în gospodărie. I-am prezentat-o pe Lucica, iar mama ne-a felicitat şi, drept răsplată, ne-a dat brioşe. Apoi, eu şi prietena mea ne-am plimbat cu bicicletele şi ne-am oprit, din când în când, să privim, din nou, oamenii muncind.

În scurta mea vacanţă la bunica, am aflat că în lume trebuie să muncim, chiar dacă suntem săraci sau bogaţi.

Stare de România

de **Zalmo de Gikos**

Se fură bronzul de pe monumente,
Țigani netrebnici fac din el palate;
Și-n loc să sune marșuri din trompete,
Răsună,-n plin, manele decoltate.

Acolo, unde ieri, căzut-au dacii
Cu caii lor, cu tot, răniți de moarte,
Azi, zac gunoaiele unde săracii
Își scormonesc speranțele deșarte.

...Trăim în miezul unui ev ce pute
A scârbă și a jale, a blestem,
Strigoi de alte neamuri, parașute –
Au prins curaj și-l fac pe dracu ghem,

În timp ce noi, mai boi ca niciodată,
Ne vindem viitorul pe doi bani;
Ah, Românie Mică, blestemată,
Ce nume vei purta peste cinci ani?[1]

[1]Nedatată, probabil prin 2008, cu excepția ultimei strofe, compusă pe 30 sept. 2011, Buc.

Dacii în analele france (secolul IX)

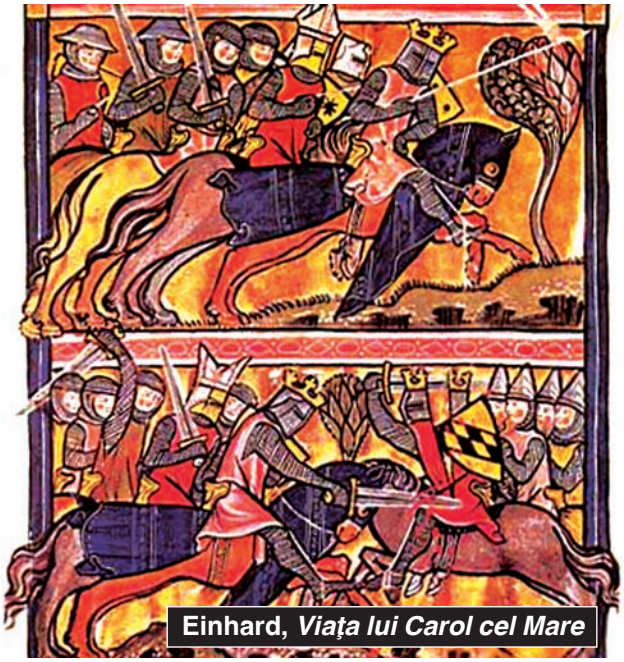
Analele Regatului Francilor (Annales regni Francorum, Annales Laurissenses maiores; în germană: *Reichsannalen*) reprezintă o serie de scrieri cu caracter istoric, ce ne informează despre regatul francilor şi despre conducătorii acestuia, perioada istorică inclusă fiind 741-829. Personajul central din aceste scrieri este **Carol cel Mare**, împăratul francilor. Informaţiile sunt prezente şi în *Analele Sfântului Bertin* (*Annales Bertiniani*), scrise în perioada 830-832, în Francia apuseană. În cea răsăriteană, informaţiile din *Analele Regatului Francilor* supravieţuiesc în manuscrisele numite *Annales Fuldenses*, de la mănăstirea Benedictină Fulda. Aceste manuscrise au fost scrise aproximativ în aceiaşi perioadă, ca un răspuns la *Annales Bertiniani.* În *Annales Fuldenses* găsim şi informaii din *Annales laureshamenses*, scrise la mănăstirea Laurissa. Aceste manuscrise cuprind o perioadă istorică de 100 de ani (703-803) şi au fost copiate în 835.

de **Mihai Dragnea**

În *Annales regni Francorum,* cronicarul lui **Carol cel Mare**, pe numele său **Einhard**[1], îi menţionează pe daci în regiunea bazinului mijlociu şi superior al Tisei, către Morava şi izvoarele Oderului, în fosta Iazigie din perioada antică. După o campanie militară victorioasă a lui **Carol cel Mare**, aflăm că acesta „...s-a întors în Francia în triumf, trecând pe la Daci, Iazigi, Moravi..."[2]. Este evident că locuitorii regiunii dintre Pannonia Inferioară şi Dacia Traiană, numiţi de către franci „daci", sunt urmaşii dacilor liberi din antichitate[3]. Şi geograful anonim din Ravenna atribuie Daciei teritoriul dintre Tisa şi Dunăre[4]. La vremea acestuia, teritoriul respectiv, *Avarica Barbaria*, făcea parte din Khaganatul Avar; geograful informându-ne că „în Dacia (teritoriul dintre Tisa şi Dunăre) locuiesc avarii"[5]. Ca şi împăratul roman **Traian**, **Carol cel Mare** a considerat că nu este în interesul imperiului său ca să stăpânească şi Iazigia, urmând ca după cucerirea şi desfiinţarea statului avar să-şi limiteze graniţele Imperiului Carolingian la Dunărea panonică. Termenul de *Dacia* mai apare în cronicile francilor, făcându-se referire la triburile slave ale obotriţilor, care, după spusele lui **Einhard**, locuiesc în Dacia, fiind numiţi şi *raedenecenti* [6]. Despre aceşti slavi aflăm că sunt vecini ai bulgarilor, având Dunărea ca linie de marcaj între Dacia şi Ţaratul Bulgar. Astfel, putem trage concluzia că, în secolul al IX-lea, bulgarii nu stăpâneau şi teritoriul de la nord de Dunăre, aşa cum afirmă istoricii lor.

„DCCCXXIIII. [...] Quo cum venisset et ibi natalem Domini celebrasset, allatum est ei, quod legati regis Bulgarorum essent in Baioaria; quibus obviam mittens ipsos quidem usque ad tempus congruum ibidem fecit operiri. Caeterum legatos PAbodritorum, qui vulgo Praedenecenti vocantur et contermini Bulgaris Daciam Danubio adiacentem incolunt, qui et ipsi adventare nuntiabantur, ilico venire permisit. Qui cum de Bulgarorum iniqua infestatione quererentur et contra eos auxilium sibi ferri deposcerent, domum ire atque iterum ad tempus Bulgarorum legatis constitutum redire iussi sunt"[7].

Einhard, *Viaţa lui Carol cel Mare*

Strămoşul nostru dac, aşa cum a fost eternizat de învingătorii săi vremelnici...

[1]Curtean şi cronicar franc al Imperiului Carolingian (775-840). A scris în timpul împăraţilor **Carol cel Mare** şi **Ludovic cel Pios**.

[2]„Carolus... per Dacos, Iaziges, Marehenses in Franciam ovans rediit".

Această ştire este redată în *Res Gestae Avarum* din anul 790.

[3]Al. Bărcăcilă, „ *Dacia dela Dunăre" a analelor france din secolul al IX-lea. Evenimente şi probleme*, extras din „Arhivele Olteniei", anul XXIII-XXV, nr. 131-148, ianuarie 1944-decembrie 1946, Tipografia Colegiului Naţional „Carol I", Craiova, p.22.

[4]Ioseph Schnetz, *Itineraria Romana*, volumen alterum, Ravannati anonymi Cosmographia, Lipsiae, 1940, p.V.

[5]Al. Bărcăcilă, *op.cit.,* p.24.

[6]Bernhard Walter Scholz, *Nithard, Carolingian Chronicles: Royal Frankish Annals and Nithard's Histories*, University of Michigan Press, 1970, p. 116.

[7]http://www.thelatinlibrary.com/annalesregnifrancorum.html.

Dreyse, prima pușcă modernă (2)

de prof. **Ioan I. Scafeș**

Piesele existente, uzate moral[1], au impus, după februarie 1866, conducerii armatei române, sarcina asigurării de armament modern. O primă idee a fost cea a transformării unui număr de 50 000 de puști ghintuite, cu capsă, în arme cu încărcare pe la culată. Comanda, lansată la Viena, a fost stopată curând, după convertirea unui număr de 16 000 de puști[2], datorită costului ridicat al transformărilor și a rezultatului mediocru. În paralel s-a luat decizia achiziționării de armament nou, așa cum procedau deja armate cu tradiție din Europa. Inițial s-a dorit achiziționarea noilor puști franceze sistem *Chassepot*, md.1866[3], intenție care își avea originea, probabil, în influența exercitată încă în armata română de misiunea militară franceză pentru armata de uscat și pentru flotilă, comandată de maiorul de stat-major **Eug□ne Lamy**. Prețul ridicat cât și faptul că nici un industriaș nu se arătase disponibil pentru fabricarea unui număr important de arme într-un interval scurt[4] a determinat însă abandonarea variantei franceze[5]. În final, s-a optat pentru sistemul *Dreyse*, pentru infanterie pușca cu „ac" md. 1862, iar pentru cavalerie carabina cu „ac", md. 1857.

Tatonările care au dus la adoptarea noilor arme reflectau încercarea guvernului român de a menține relații cordiale atât cu Franța, cât și cu Prusia. Ambele opțiuni trebuie privite ca având consistență doar din punct de vedere politic. Din perspectivă militară, ele vădeau conservatorism: atât *Chassepot*, cât mai ales *Dreyse*, reprezentau în deceniul șapte al secolului al XIX-lea arme mult depășite, în raport cu puști cu un singur foc, cum ar fi cele sistem *Peabody*, md. 1862 și *Remington Rolling-Block*, md. 1863, sau puști și carabine cu repetiție sistem Spencer md. 1862, Henry md. 1862, *Henry Winchester*, md. 1866, care, și ele, își probaseră valoarea militară cu ocazia unor conflictelor din Europa sau, mai ales, din America de Nord. Chiar și armele transformate, care utilizau cartușe metalice complete, erau superioare celor asupra cărora își opriseră atenția factorii de decizie români. Probabil argumentul care a decis adoptarea de armament sistem *Dreyse* a fost cel conform căruia acesta se afla în dotarea prestigioasei armate prusiene și că se dovedise eficient în războiul contra Austriei, recent încheiat.

Puștile *Dreyse* importate au primit în nomenclatorul armatei române denumirea de „puști cu ac model 1867", deși ele erau, așa cum am arătat mai sus puști *Dreyse* model 1862. Carabinele însă au fost denumite „carabine cu ac md. 1857". În primul caz, anul semnifică momentul lansării comenzii în vederea achiziției. În cazul carabinelor însă anul semnifică modelul inițial al carabinei *Dreyse*, denumirea constituind astfel o abatere de la uzanțele timpului, acelea de a da ca model anul în care piesa respectivă intra în dotarea trupelor proprii. În limbajul uzual al militarilor români însă ele erau numite mai simplu: „puști" sau „carabine cu ac".

Primul transport, de 5.000 arme prusiene cu ac, a intrat în țară în luna iulie 1868, în octombrie au fost primite încă 10.000, iar în noiembrie același an urmau să sosească alte 10.000[6]. Situația armamentului sistem *Dreyse*, așa cum rezultă din numitul „Tablou de armătura muniției de resbel, material brut aflate la corpuri și comandate în străinătate", întocmit în 1871 de „directorul de serviciu **Dabija**", era următoarea: 7.966 puști și 568 carabine în „arsenalul București" și 3.105 puști și 11 carabine „în depoul Iași". La corpuri fuseseră repartizate 8.914 puști și 4.420 carabine. La rubrica piese comandate în străinătate și nesosite încă se menționa existența unei comenzi de 6.000 carabine[7].

Rezultă că necesarul de puști *Dreyse* era asigurat în anul 1871 și că acesta se cifra la 20.000 de piese; în ceea ce privește carabinele, din necesarul de 11.000, la aceeași dată, sosiseră 5.000. Primele carabine *Dreyse* a fost repartizate trupelor călări încă înainte de 17 septembrie 1870[8] și

continuare în pag. 24

Roșior înarmat cu carabină Dreyse md. 1857 (1867). Arma este suspendată printr-o carabinieră de un inel mobil, plasat pe pat/ *Rosior armed with Dreyse carabine, 1857 (1867) model.*

urmare din pag 23

făceau parte dintr-un lot care cuprindea carabine fabricate în anii 1860, 1861, 1862 (cea mai mare parte) şi 1868 la fabricile de armament din Danzig, Sömmerda şi Herzberg. Al doilea lot de carabine *Dreyse*, întâlnit în documentele oficiale ca existente le trupă în anul 1873, cuprindea numai arme fabricate în anul 1871, la fabricile de armament din Sömmerda (cea mai mare parte) şi Herzberg, aşa cum rezultă şi din anul stanţat pe partea dreaptă a cutiei închizătorului[9].

Armele *Dreyse* au ajuns la corpurile de trupă treptat, pe măsura renunţării la vechile arme. În anul 1871, 8.914 puşti sistem *Dreyse* erau repartizate la cinci regimente de infanterie de linie (nr. 2, 4, 5, 7 şi 8), batalionului nr. 3 vânători, pompierilor din Bucureşti şi Iaşi, companiei de disciplină, „uvrierilor" de administraţie şi jandarmilor pedeştri din Bucureşti şi Iaşi. Cele 4.420 de carabine cu ac se găseau, la aceeaşi dată, în dotarea Regimentului de cavalerie, a şcolii de cavalerie, a Diviziei 2 teritoriale, precum şi a jandarmilor călări din Iaşi, Cahul, Bolgrad şi Ismail[10].

Peste numai doi ani, în ianuarie 1873, situaţia răspândirii „armelor cu ac" în armata română, aşa cum rezultă din „Tablou recapitulativ de armele şi muniţii aflate la trupe şi în depouri"[11], era următoarea:

Carabină Dreyse md. 1857

dintre carabine, fusese repartizată la trupe. Armele *Dreyse* nu au ajuns însă în nici un moment să doteze integral armata română deoarece au fost „concurate" de puştile sistem *Peabody*, comandate încă din aprilie 1868 firmei americane Providence Tool Co[12]. Ajunse în România în cursul anului 1869, puştile *Peabody* au fost distribuite corpurilor de trupă, echipând, în anul 1871, trei regimente de linie (nr. 1, 3 şi 6), Batalionul de geniu, trei batalioane de vânători (nr. 1, 2 şi 3), şcoala Militară şi Flotila. În 1874, numărul unităţilor dotate cu puşti *Peabody* (superioare armelor *Dreyse*) a crescut: şase regimente de infanterie de linie (nr. 1-3 şi 6-8), două regimente de dorobanţi (nr. 3 şi 4), patru batalioane de vânători (nr. 1-4), batalionul de geniu, divizionul de pompieri Bucureşti, batalionul de pompieri Iaşi, companiile de jandarmi din Bucureşti şi Iaşi, compania de pontonieri şi plutonul de „pudrieri"[13], fiind evidentă tendinţa de înzestrare cu *Peabody* a corpurilor de bază ale armatei.

Puşca de infanterie Dreyse md. 1860

Evenimentele din Peninsula Balcanică dintre anii 1875-1876 şi iminenţa unei confruntări între imperiile ţarist şi otoman au impus reconsiderarea acestei atitudini. La sfârşitul lunii februarie 1877, conducerea militară română, sesizând că modul „viţios de distribuire a armamentului prezintă cele mai grave inconveniente pentru aprovizionarea trupelor cu muniţii de război" şi produce „confusiuni în distribuţie a coloanelor de muniţiune"[14], a decis o nouă repartizare a acestuia, care să aibă în vedere posibilitatea ca unităţile vecine să poată, în caz de nevoie, să se aprovizioneze reciproc cu muniţie[15]. În con-

Carabina pentru vântori Dreyse md. 1865

Locul											Total	
Arsenalul Bucur (Bucureşti)		Depoul Iassy (Iaşi)		Depoul Galaty (Galaţi)		Trupele de linie		Dorobanţi	Călăraşi	Guardă		
puşti	carabine	puşti	carabine	puşti	carabine	puşti	carabine	puşti	carabine	puşti	puşti	carabine
4203	3573	840	9	1726	174	4402	1796	6315	5571	250	19445	10966

Totalul general arată că în ianuarie 1873 fusese onorată restanţa de 6.000 de carabine aşteptată în anul 1871 şi că o mare parte dintre armele *Dreyse*, circa 55% dintre puşti şi circa 60%

formitate cu acest ordin, puştile sistem *Dreyse* au fost repartizate regimentelor de infanterie de linie numerele 2, 5, 7, 8, batalioanelor 2, 3 vânători şi regimentelor de dorobanţi nr. 9-16 (diviziile 3 şi 4 din Corpul 2 armată). În luna iunie 1877, odată cu importul puştilor ruseşti *Krnka* md. 1877, cal. 15,24 mm, are loc o ultimă redistribuire a armamentului armatei române în scopul omogenizării dotării. Astfel, toate unităţile infanteriei de linie şi de vânători au fost dotate cu arme *Peabody*, iar dorobanţii, cu excepţia regimentelor nr. 5-8, cu puşti sistem *Krnka*. Puştile sistem *Dreyse* disponibilizate astfel au fost repartizate batalioanelor de miliţii[16].

Intrate în ţară încă din anul 1867, carabinele sistem *Dreyse* au fost repartizate iniţial trupelor de cavalerie permanente (roşiorii), iar apoi, pe măsura onorării comenzilor, şi trupelor de cavalerie nepermanentă (călăraşii). Carabinele, deşi erau acelaşi model, 1857, difereau uşor prin sistemul de prindere. Carabinele roşiorilor aveau un inel mobil fixat pe muchia interioară a patului care servea la suspendarea armei, printr-o carabinieră, pe şoldul drept al cavaleriştilor. Călăraşii le purtau în bandulieră, suspendate cu o curea prinsă cu două brăţări mobile fixate una pe uluc şi alta pe pat. La fel ca şi puştile, şi carabinele *Dreyse* erau depăşite încă din momentul intrării în dotarea armatei române. În lipsă de carabine mai performante, ele au rămas în dotarea cavaleriei române şi în timpul Războiului pentru Independenţă. Cavaleriştii au evitat însă folosirea lor în luptă, recurgând în timpul misiunilor la arme împrumutate de la unităţile de linie sau, după căderea Plevnei, la arme de captură[17].

După încheierea războiului, carabinele *Dreyse* au mai rămas în dotarea armatei române încă un an. Din anul 1879, ele au fost înlocuite cu carabine cu un singur foc, cu cartuş metalic, sistem *Henry-Martini*, md. 1879, cal. 11,43 mm, acţiune care ilustra măsurile luate de conducerea armatei române de dotare a oştirii, în mod unitar, cu armament modern[18].

Dorobanţi înarmaţi cu puşti Dreyse md. 1862 (1867)/ *Dorobantzi armed with Dreyse rifles, 1862 (1867) model*

Date tehnice ale principalelor tipuri de arme sistem *Dreyse*

Gewehr md. 60
(Puşca cu ac model 1860)

Calibru armă: 15,43 mm
Calibru glonţ: 13,60 mm
Greutate: 4,700 kg
Lungime ţeavă: 775 mm
Lungime totală: 1 300 mm

Gewehr md. 62
(Puşca cu ac model 1862)

Calibru armă: 15,43 mm
Calibru glonţ : 13,60 mm
Lungime ţeavă: 825 mm
Lungime totală: 1 355 mm
Lungime cu baionetă: 1 850 mm
Greutate cu baionetă: 4, 550 kg
Greutate cu baionetă: 4, 995 kg

Karabiner md. 57
(Carabina cu ac model 1857)

Calibru armă: 15,43 mm
Calibru glonţ: 13,6o mm
Lungime ţeavă: 370 mm
Greutate: 2,830 kg

---

[1]*Memoriile regelui Carol I al României (de un martor ocular),* Editura tipografiei ziarului Universul, vol. III, p. 74.

[2]Maria Georgescu, *Politica militară a guvernării liberale din anii 1867-1868* în *File din istoria militară a poporului român, Editura Militară, Bucureşti,*vol. 3, p. 133.

[3]Creaţie a francezului **Antoine Alphonse Chassepot** (1833-1905), puşca *Chassepot* md. 1866, cal. 11 mm, era, de fapt o variantă perfecţionată a puştii cu ac, ce utiliza tot un cartuş combustibil, dar care beneficia de un sistem mai bun de obturare a camerei cartuşului.

[4]Arhivele Statului Bucureşti, rola 78, c. 638.

[5]Arma *Chassepot* a fost produsă în Franţa, la Mutzig, Tulleşi Chatellerault, centre importante, cu tradiţie. Ele nu au reuşit să acopere necesarul, fapt pentru care s-a recurs şi la manufacturi străine, cum ar fi cea de la Steyr.

[6]**Maria Georgescu**, *op. cit.* p. 133.

[7]Biblioteca Muzeului Militar Naţional, Diverse III,164, filele 1-4.

[8]*Monitorul Oastei,* 1870, nr. 30, p. 239.

[9]**Carol König**, lt. col. **Cristian M. Vlădescu**, *op. cit.* , p. 163.

[10] Biblioteca Muzeului Militar Naţonal…, f. 4.

[11]*Ibidem*, f. 13.

[12] **Cornel Scafeş**, *Din istoricul dotării armatei romane. Puşca Peabody,* în *Studii şi materiale de istorie şi muzeografie militară,* nr. 10/1977, p. 190.

[13] *Monitorul oastei. Supliment la nr. 13, 7 mai, 1875.*

[14] *Ibidem*, nr. 6, 18 martie 1877, p. 1877.

[15] **Cornel Scafeş**, *op. cit.*, p. 193.

[16]**Cornel I. Scafeş**, **Horia VI. Şerbănescu**, **Corneliu M. Andonie**, **Ioan I. Scafeş**, *Armata română în războiul de independenţă. 1877-1878, Sigma*, Bucureşti, 2002, p. 155.

[17]*Ibidem*, p. 173.

[18]**Cornel Scafeş**, *Din istoricul dotării armatei române-puşca Henry-Martini* în*Studii şi materiale de istorie şi muzeografie militară,*nr. 9, 1976, p. 101-103.

Miss Popularitate scrie la *ProARME* !

Foto şi text: **Albert Cristea**

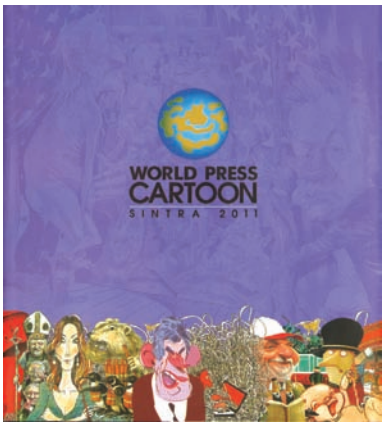
„Miss şi Mister Dâmboviţa" este un *concurs anual de frumuseţe, inteligenţă şi aptitudini* – organizat de Consiliul Judeţean al Elevilor Dâmboviţa – care, anul acesta, pe 27 mai, a avut loc în *Club Glamour* din Târgovişte. Conform „aşteptărilor", coroniţa, înmânată de către **Alexandra Popoiag** (alias ***Miss Dâmboviţa 2010***), i-a revenit rusoaicei **Julia Baykova**, clasată pe locul I. Ceea ce ne-a determinat să consemnăm evenimentul acesta, însă, este amănuntul că pe locul următor şi câştigătoare a titlului de ***Miss Popularitate*** s-a situat **Raluca Gîju** (pseudonim **Rheea Delfi**), cunoscută de cititorii

noştri pentru cele câteva articole publicate de la înfiinţarea revistei ***ProARME*** şi până azi. De asemenea, eleva **Gabriela Focşăneanu** a obţinut mult invidiatul titlu de ***Miss Eleganţă***. Au mai contribuit la succesul concursului, şi nu numai, elevii **Mihai Stănescu** (partenerul **Juliei**), care şi-a adjudecat titlul de ***Mister Dâmboviţa***, şi **Daniel Cristescu** (***Mister Popularitate***). Organizatorilor concursului, sponsorilor şi juriului – unul cât se poate de obiectiv –, ca şi concurenţilor, felicitările noastre călduroase!

ProARME şi Portugalia

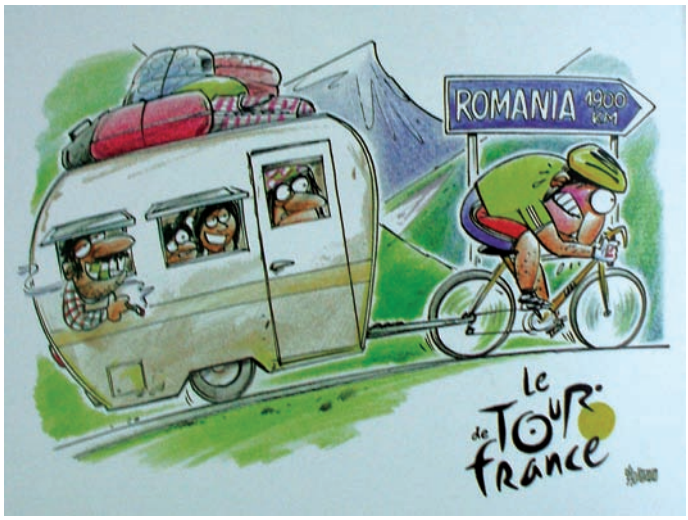
Este cel de-al doilea an consecutiv de când, graţie artistului grafic **Octavian Covaci** *(în medalion)*, a ideii şi iniţiativei sale de colaborare, mai exact, revista ***ProARME*** ajunge în Portugalia, pe masa echipei de jurizare a concursului mondial de caricatură ***World Press Cartoon, Sintra 2011*** (Sintra fiind municipiul care, de câţiva ani buni, găzduieşte această… adevărată olimpiadă a caricaturii). A fost,

efectiv, o reală încântare să răsfoim luxosul şi consistentul catalog (*foto*) primit la redacţie în care, alături de peste 400 de desene sosite din zeci de ţări şi acceptate în concurs apare, la pagina 385, şi cel publicat în numărul 1(5)/martie-mai 2010, pe coperta patru, din ***ProARME***. Figurează în acest catalog, ca şi în anii precedenţi, cei mai cunoscuţi artişti grafici ai lumii de la ora de faţă, remarcându-se, numeric vorbind, cei din Brazilia, Iran, Canada, China, Spania, Mexic, Rusia, Ucraina, Germania, Italia, dar şi România, numele publicaţiilor care au găzduit pe parcursul anului trecut desenele lor fiind dintre cele mai răsunătoare, de la ***New York Magazine*** (SUA) la ***Le Monde*** (Franţa). Ce-i drept, din România au participat aproape exclusiv caricaturişti care publică în presa regională, ceea ce nu ştirbeşte cu nimic însă din valoarea competiţiei unde, de altfel, vorbeşte în primul rând desenul, imaginaţia, inspiraţia de moment, inteligenţa, în fond, dincolo de talentul artistic. Am remarcat, totuşi, un recul al subiectului de inspiraţie pur cazonă, cel mai mult sunt caricaturizaţi politicienii, în special **Berlusconi**, **Putin** şi **Obama**, nu lipseşte nici **Traian Băsescu**, după

cum nu lipseşte nici România noastră, în genere, din păcate însă pistonându-se pe aceleaşi chestiuni reluate din când în când pe posturile de televiziune occidentale, cu problema ţiganilor în prim-plan. Şi totuşi, strict referitor la desenul din catalogul de care facem vorbire aici, desen intitulat *Gypsies* (Ţiganii) şi semnat de **Gatis Sluka**, din Letonia (publicat de ***Latvijas Avize*** pe 25 septembrie 2010 şi reprodus de noi acum, alăturat), nu ne-am putut abţine să nu zâmbim. Pe undeva, cineva are mare dreptate!… În fine, să mai spunem că marele câştigător de anul acesta al ***WPC*** a fost australianul **David Rowe**, pentru desenul *Wikileaks and Uncle Sam*, apărut în ***The Sun-Herald***, pe 15 decembrie 2010, în pagina 11. O caricatură, să recunoaştem, extrem de realistă şi, poate, chiar vizionară. (**D.G.**)

Crochiuri subiective

Din cărţile primite la redacţie

de **Bogdan Didescu**

Din motive care ţin de timp, mai degrabă, decât de altceva, numărul trecut am sărit această „rubricuţă" relativ importantă având în vedere că, azi, tirajele cărţilor fiind atât de mici, uneori acestea trec nu necitite, ci nici măcar observate, ca atare o semnalare a lor, fie şi lapidară, fie şi într-o publicaţie modestă, nu strică. În consecinţă, încercând să mai recuperăm câte ceva şi de data trecută, cu precizarea că oricum nu avem cum să-i mulţumim pe toţi cei care au avut amabilitatea să ne trimită cărţile lor cu dedicaţie decât, într-un final, apelând la strategia devenită clasică în unele publicaţii, în genul ***României literare***, de pildă, de a deschide o nouă rubrică intitulată „Cărţi şi reviste primite la redacţie", începem cu **Ionuţ-Cristian Gheorghe** şi **Ioan I. Scafeş**, ***Arme de foc/Firearms***, Editura *Pelican*, Giurgiu, 2010, format mare, hârtie cerată, 84 p. cu ilustraţii,

f. p. Titlul complet este *Arme de foc din colecţia Muzeului judeţean „Teohari Georgescu"*, primul dintre cei doi autori scriind un *Cuvânt înainte* iar celălalt un *Scurt istoric al armelor de foc portative* (din secolul al XIV-lea până la apariţia primei arme militare cu încărcare pe la culată), ambele texte fiind traduse şi în limba engleză. Înfiinţat în 1934, în Giurgiu, de către cel al cărui nume îl poartă, actualul Muzeu judeţean de la ţărmul Dunării are, începând din 1950, graţie confiscărilor, îndeosebi, efectuate de organele Ministerului de Interne, o frumoasă colecţie de arme de foc şi arme albe, arme de paradă şi de panoplie, altele de recuzită, dar şi câteva autentice, provenite din Studiourile cinematografice de la Buftea. Pe lângă arme vechi, cu cremene, există aici şi altele din secolul al XIX-lea, apoi din ce în ce mai moderne, recuperate fie cu ajutorul scafandrilor, din epava unei nave otomane scufundată pe Dunăre la 1877, ca altele câteva, îndeosebi pistoale, să ajungă obiecte de patrimoniu în acest cochet muzeu după ce iniţial s-au aflat în dotarea aviatorilor americani doborâţi în Al Doilea Război Mondial în zonă. Cele mai multe pagini ale acestei cărţi, aşadar, sunt destinate acestor adevărate bijuterii aducătoare de moarte, cândva, azi efectiv inofensive, 49 la număr, prezentate într-o formă grafică deosebită, color, cu precizări lapidare privind denumirea, numărul de inventar, locul (atelierul) şi data fabricaţiei, provenienţa, caracteristicile tehnice şi, eventual, arătarea inscripţiilor originale de pe platină, ţeavă sau pat.

Leon-Iosif Grapini, ***Memorialul Cetăţii***, roman, *Casa Cărţii de Ştiinţă*, Cluj-Napoca, 2010, 350 pag. Primit pe la jumătatea lunii septembrie, cu o frumoasă dedicaţie, acest al doilea roman al jurnalistului militar ardelean a stârnit ceva nedumerire, trebuie să recunosc, chiar să intrige, deşi se înscrie în linia deschisă cu prima încercare în domeniu, acum ceva ani. Renunţând să mai încerc să ghicesc ce anume l-o fi determinat pe autor, totuşi, să elimine o serie de semne de punctuaţie, şi cu toate că nu sunt de acord cu genul acesta de experimente derutant-nefolositoare limbii române încercate timid aici de **Leon-Iosif Grapini**, probabil în tentativa de forţare cu orice preţ a originalităţii, apreciez că romanul în sine este unul destul de interesant, obositor şi captivant în egală măsură, regăsindu-se aici ca subiecte sau teme de lucru Biserica, Oştirea, Satul (românesc), Scriitorul şi alte asemenea repere la fel de onorabile. Probabil că există şi nişte coduri, cititorii experimentaţi vor fi tentaţi să descopere şi aşa ceva, dar în ce mă priveşte un verdict decisiv nu pot da decât, eventual,

după un al treilea roman. Şi nu pentru că nu m-a convins, dimpotrivă, **Grapini** este de departe un profesionist, ci pur şi simplu pentru că, aşa cum spuneam, stilul pe care vrea să-l impună autorul (şi) cu această piesă, deşi sunt sigur că pe undeva a găsit aderenţă, pe mine unul mă bagă-n ceaţă[1]. Ceva asemănător aborda scriitorul **Adrian Georgescu**, cel care până mai ieri frecventa asiduu cenaclul SST-ului, autorul romanului *Hagigadar*, între altele, singurul pe care l-am putut reţine, şi asta mai mult datorită rezonanţei numelui.

Fănică-Voinea Ene, ***Ochi de Poienţă Ascunsă***, Editura *Allfa*, Bucureşti, 2010, 320 pag., cu ilustraţii, carte tipică de povestiri vânătoreşti redate cu savoare şi dezinvoltură de un alt cunoscut jurnalist militar de mai ieri, de la *Apărarea patriei*, dintr-o generaţie ceva mai veche decât **Grapini**, deşi nu cu mult. Mare vraci şi, în şi mai mare măsură, poate, doborâtor de urşi, de prepeliţe şi de alte orătănii... sălbatice, **Fănică-Voinea Ene** este relativ cunoscut lumii scriitoriceşti şi publicului cititor având în vedere că parte din relatările cuprinse în acest volum au văzut lumina tiparului şi în revista ***Viaţa militară***, acum vreo doi-trei ani. Cum într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre sper să-i putem publica o astfel de bijuterie cu iz de praf de puşcă, de conifere şi altele asemenea, nu mai insist.

continuare în pag. 28

urmare din pag 27

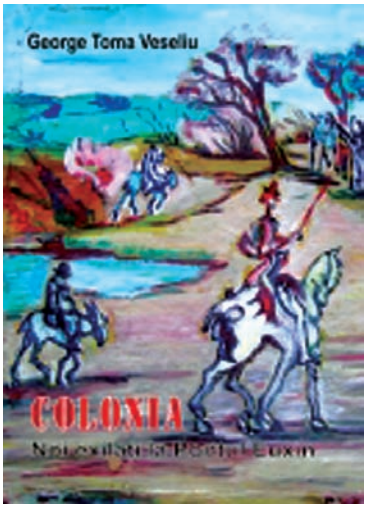

In memoriam Gheorghe Duţă-Micloşanu, antologie realizată de familia poetului, „cuvânt înainte" de **Gabriel Cheroiu**, postfaţă de **Ion C. Ştefan**, Editura *Arefeana*, Bucureşti 2010, 300 pagini. Şi el mare vânător la viaţa lui, poetul **Gh. Duţă-Micloşanu** (1930-2008), deşi de doi ani şi ceva, iată, hălăduieşte cu puşca la umăr pe însoritele plaiuri ale vânătoarei de dincolo de Styx, nu ştiu cum se face că parcă nici n-ar fi plecat dintre noi, mulţi dintre scriitorii întruniţi lunar la şedinţele SST-ului, de lângă Poarta Bucureştilor, aşteptându-se să apară de undeva dinspre gară, cu pălăria lui inimitabilă pe-o sprânceană, roşu la faţă, maiestuos şi cu traista plină de poveşti de genul celor cu care, rămaşi ca să acopere retragerea, ne delectează acum, iată, scriitori precum **Voinea-Fănică Ene** ş.a., cu toţii doctori în „falsul tratat de vânătoare" al lui **Odobescu**, şi poate că şi în altceva, în cazul de faţă în poezie. Cartea semnalată aici, cu portretul poetului pe copertă, unul extrem de sugestiv,

care poartă în el ceva mistic, este cât se poate de valabilă şi trebuie să spun că a stârnit o vie şi explicabilă emoţie printre toţi cei care, mai mult sau mai puţin l-am cunoscut pe protagonist, unul dintre cei mai inspiraţi la vremea lui, dar şi valabili, indiferent de scurgerea vremii: *Ne-a mai rămas ceva din mărunţiş,/ Din mărunţiş de ani în caravane.../ Se scurg, în vaduri, anii pe furiş/ şi cântecele le rostim din strane.../ Zadarnic mai cătăm, noi, prin sertare/ şi-am vrea să punem anilor refren.../ Rămasă-n urmă-i gara de-mbarcare/ Cu trist ecou, al ultimului tren.../ Potcoave, caii trec într-o clipită/ Cu sfinţi uscaţi desprinşi de prin icoane.../ 'Napoi lăsăm cărarea prăfuită/ Cu mărunţiş de ani, în caravane.../ Mirare-n juru-ne, ţin sfat copacii/ Strigând durerea frunzelor, mereu.../ Se scutură-n arşiţa verii macii,/ Lumina ce-am crezut că-i Dumnezeu...* (Mărunţiş...) Recunoscătoare, familia poetului ne-a oferit acest dar de suflet în toamna trecută, la reluarea şedinţelor SST, la sediul nostru din Târgovişte, acolo unde, lună de lună, **Duţă-Micloşanu** *(foto)* era primul venit şi ultimul plecat, citindu-ne şi încântându-ne cu glasul său de dascăl imbatabil, de şcoală... sovietică, unul dintre cei mai cultivaţi pe care i-am cunoscut.

George Toma Veseliu, ***Colonia II***. *Noi exilaţi la Pontul Euxin*, roman, Editura *Bibliotheca*, Târgovişte 2010, 440 pag. Dintre scriitorii care frecventează SST-ul în ultimii ani, trei sunt scriitorii mai importanţi în care universul satului românesc din anii comunismului, cu micile lui drame, cu complexele şi refulările lui se regăseşte mai mult sau mai puţin plastic şi aceştia sunt **Marin Petre Constantin**, **Mihai Stan** şi autorul volumului prezentat aici, Ior mai adăugându-li-se, într-un fel, şi **Victor Davidoiu**, poate şi alţii (arhitectul **Emil Stănescu** ştiu că are pe ţeavă ceva relativ inspirat tot din lumea satului), dar **Stan** şi **Davidoiu**, întâmplător, au cam aceeaşi formaţie intelectuală cu **Veseliu**, adică sunt profesori cu îndelungă experienţă la catedră. Asemănările se opresc însă cam aici, pentru că, dincolo de intriga propriu-zisă, care se mai poate suprapune accidental pe undeva, diferenţele pornesc de la stilul de abordare, continuă cu forţa, cu vigoarea, cu vâna povestaşului şi, lăsând deoparte talentul pe care nu-mi permit să-l comentez, se termină cu meşteşugul în arta cuvântului, particularitate lesne de demonstrat la

fiecare în parte. Dacă **Marin Petre Constantin** scria mai încrâncenat, de pildă, mai clar, mai cu fir narativ, iar **Mihai Stan** mai elaborat şi persuasiv, **Veseliu** ia prim-planul cu cantitatea de centrări pe metru pătrat, unde fostul ziarist la ***Dâmboviţa*** se află în elementul său. Cartea are ceva din *Craii de Curte Veche*, decorul este însă unul cu totul altul, în romanul lui **Veseliu**, unde satul e mult mai complex, intriga pendulând între cancelaria profesorului şi bârfa de la radio-şanţ. Sunt personaje memorabile aici, Universul rural văzut prin prisma intelectualului fiind atractiv pentru orice român originar de la ţară.

Aurel Pentelescu, **Marius-Adrian Nicoară**, **Dan Antoniu**, ***Generalul de flotilă aeriană Ion-Stratulat Dobran, veteran de război***, *Editgraph* Buzău, 2010, 294 pag. cu ilustraţii. Cartea este un omagiu adus unuia dintre cei mai mediatizaţi aşi ai aripilor româneşti în ultima vreme, azi nonagenar, pilotul de vânătoare **Ion Dobran**, alias **Fachirul** – pe care am avut onoarea să-l cunosc şi eu! –, cu zece victorii aeriene omologate, în Al Doilea Război Mondial, el însuşi autorul unui jurnal de front deja publicat. Axată pe câteva interviuri fluviu cu

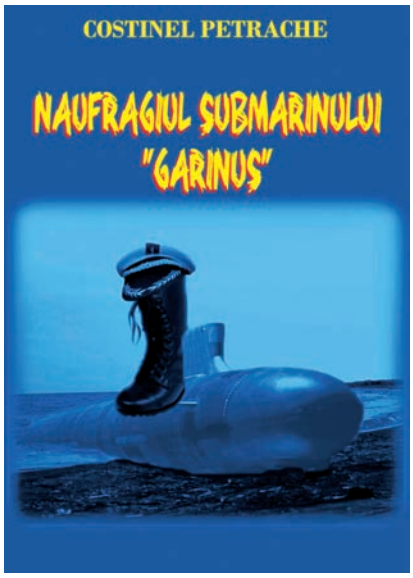
protagonistul, pe documente de arhivă, mai ales din arhiva lui **Ion Dobran**, cartea redă un crâmpei de istorie fastă a aviaţiei române, dacă e să vedem partea plină a paharului, deşi **Fachirul** este un personaj de film, mai degrabă, decât de pus în cărţi de genul acesta. Ce bine ar fi fost dacă în ultimii 20 de ani, şi alţi istorici de talia celor trei ar fi găsit inspiraţia şi forţa să recupereze câte unul, măcar, din eroii autentici ai armatei care mai ieri, parcă, trecea Prutul cu ordin ferm de eliberare a Basarabiei... voievodale.

Colonel (r.) **Dumitru Dănău**, ***...Cu moartea pre moarte călcând***, Editura *Măiastra*, 530 pag. Tg. Jiu. Dinspre inimitabila Coloană a infinitului, aşadar, reper stelar cu care avem trainice legături, nu numai pentru simplul fapt că site-ul nostru este susţinut de acolo graţie bunăvoinţei inginerului **Iulian Diaconu**, fapt pentru care îi mulţumim cordial şi pe această cale, a sosit anul trecut prima donaţie efectivă pentru „Biblioteca

ProARME ". Care donaţie, alături de altele adunate între timp, într-un final, dacă Dumnezeu ne va ajuta să ne ducem bunele intenţii la capăt, va ajunge în Biblioteca din Dideşti-Teleorman, comuna natală a lui **Gala Galaction**, dar şi a subsemnatului, la dispoziţia şcolarilor iubitori de carte de acolo. Bibliotecă numită în perioada interbelică „Gala Galaction", evident, mai apoi... „comunală", dar din a le cărei „bogăţii", cândva, copil fiind, m-am înfruptat şi eu. Deocamdată, revenind la cartea scriitorului militar **Dumitru Dănău** – un tom consistent, cu date statistice şi ilustraţii (unele inedite) de interes militar, istoric, dar şi sentimental, cu reproducerea unor ordine de zi, declaraţii din presa vremii însă şi a unor documente (gen scrisori trimise de pe front, fotografii cu soldaţi, legitimaţii militare şi brevete de decoraţii etc.), multe „colecţionate" de la foştii combatanţi din satul Câmpofeni-Gorj – este un gest de recunoştinţă pentru eroii neamului, un fragment de epopee recuperat şi redat nouă, ca să ştim de unde venim, eventual unde şi de ce ar trebui să ajungem. Alcătuită destul de eterogen, începând cu poezii eroice (inclusiv „cântece" de plecare la război, balade ş.a.), fragmente de istorie pură, dar şi de jurnal de război, comentarii şi speculaţii geopolitice, povestioare, dar şi interviuri cu veteranii locului din Al Doilea Război Mondial, lucrarea surprinde plăcut şi se citeşte cu interes, fiind scrisă într-un stil cât se poate de accesibil şi cu mult suflet. Între multe altele, impresionant mi s-a părut *Cântecul negru*, „cules" pe front şi trimis acasă, din spital, de veteranul **Constantin Coiculescu**, reprodus aici integral: *Foaie verde ca cicoarea,/ A sunat mobilizarea,/ Că în iunie '41/ A-nceput să tragă tunu'.../// Când se-ncarcă armele,/ Toţi blestemă mamele,/ Că fiind nalţi şi subţirei,/ Trec gloanţe uşor prin ei.../ De-ar fi fost scunzi puţintel,/ Glaonţele pierdeau din ţel.// Şi-am zis verde de alună,/ Azi, ţi-am scris, măicuţă bună/ Că sunt în spital de-o lună,/ De-o lună şi-o săptămână/ Şi mi-au pus picior de gumă,/ Iar mâna-i de cauciuc,/ La gură nu pot s-o duc.../ Când vrusei să-mi fac şi cruce,/ Mâna din cot nu se duce.../// Decât cu picior de gumă,/ Mai bine mort în ţărână;/ Decât braţ de cauciuc,/ Mai bine mort în pământ.../ Invalid fiind, pătimeşti,/ Da-n mormânt de hodineşti...*

Costinel Petrache, *Naufragiul submarinului „Garinus"*, Editura *Ericom*, Bucureşti, 2010, 198 pag., 20 lei. Un titlu care m-a dus cu gândul, fără să vreau, la *Delfinul* nostru de la Marea Neagră căruia i s-ar fi potrivit mai bine denumirea de... *Inutilus*. În fine, revenind la ale noastre, e cazul să spun din start că aceasta de aici, cartea, adică, este opera unui mare frustrat, dar şi inspirat autor militar... Un pamflet fluviu aruncat peste bord cam neglijent, dintr-o suflare, dar care excelează prin memorabile portrete (unele cam răutăcioase, ce-i drept) schiţate unor generali (printre care se strecoară, episodic, şi ofiţeri cu grade superioare) de tranziţie, de pace postrevoluţionară în care impostura şi mediocritatea s-au cocoţat în vârful piramidei, de unde fac jocurile unei Românii în tot mai acută agonie. Deşi cartea, substanţa ei, mai exact, este construită pe „destinul" aşa-zisului submarin „Garinus", ceea ce duce la ideea că avem de a face cu un reper punctual, la scară largă se poate înţelege destul de lesne că este vorba, în fapt, de toată ţara, intrată în plin naufragiu. Succesul cărţii, apreciez, rămâne destul de limitat, totuşi, şi nu e cazul să comentăm de ce, poate că dacă autorul ar fi ales să

redea starea de lucruri printr-o piesă de teatru, care să fie şi jucată, şansele de receptare şi, deci, de supravieţuire să fi fost net mai mari. Dar şi aşa literatura militară s-a mai îmbogăţit cu o piesă de puzzle destul de valabilă, eventual... cizelabilă, care îi completează şi îi continuă pe **Bacalbaşa** cu al său nemuritor Moş Teacă, pe Brăescu ş.a., pentru că galeria portretelor creionate aici de gazetarul militar **Costinel Petrache,** în ciuda unor preţiozităţi, barbarisme şi complicaţii narative inutile şi care, înţelegem, este continuată şi în alt volum precum *Apocalipsa după Garinus*, rămâne cât se poate de remarcabilă, cum apreciam iniţial, de departe capul de afiş deţinându-l „totalianul" Em. Ogreaţă, tipul caporalului cu stele de general, dar nu numai el, conjunctura în care mă aflu la ora de faţă nepermiţându-mi să fandez mai amplu şi în alte direcţii. În altă ordine de

continuare în pag. 30

urmare din pag 29

idei, ca unul ce cunosc oarecum starea de fapt şi mediile prin care s-a învârtit **Costinel Petrache**, nu pot trece cu vederea că gestul său creator, materializat numai după ce s-a văzut pus la adăpost, după patalamaua de... rezervist, poate fi interpretat şi ca un act de laşitate, chiar de neloialitate căci, nu-i aşa, „personajele" sale, mai mult decât lesne identificabile pe teren – în plutonul cărora intră, de-a valma, şi câteva din a căror palmă ciugulise grăunţe dulci cândva –, nu prea mai au ce-i face dată fiind maniera de abordare perfect acoperitoare juridic. Ei, altul ar fi fost spectacolul în circumstanţele rămânerii în activitate, dar totul este de înţeles la urma urmei, întrucât, nu-i aşa?, în ceea ce-i priveşte strict pe militari, nu numai că, pe timp de pace, gesturile sinucigaşe nu sunt recomandabile, ci mai mult decât atât, parafrazându-l pe **Marin Preda**, pentru un scriitor, fie acesta şi cu epoleţi, opera este mai importantă decât nevasta, prietenii, camarazii ş.a.m.d.

Florian Saioc, ***Casa fără pereţi***, Editura *Măiastra*, Târgu Jiu, 2011, 124 p., f. p. O plachetă de versuri clasice, unele cu alură de rapsodie, ironice sau autoironice, multe destul de grave, inspirate de prelungita stare de incertitudine şi de criză prin care trece ţara, societatea noastră în genere, din coc în loc răzbătând însă şi nostalgia, deşi mai bine zis ar fi regretul pentru copilăria pierdută, pentru revederea din ce în ce mai rară a Teleormanului natal, acest din urmă aspect trezindu-mi şi mie ceva fiori

exact din această dublă ipostază. De altminteri, există chiar un întreg ciclu intitulat „Dorul de Teleorman" care vorbeşte de la sine. Una peste alta cartea place, se citeşte cu real interes şi curiozitate, deşi unele versuri sunt puţin forţate, altele cu dedicaţie derutantă (şi mă refer la cele de la pagina 11 „inspirate" de colonelul M. D., de atitudinea lui haiducească-patriotardă, ca să spun aşa, care pe mulţi îi mobilizează, poate, nu şi pe subsemnatul, care am motive să cred că omul nu face altceva decât să execute o misiune cu final previzibil, pliată după situaţii identice derulate în perioada interbelică, viitorul apropiat urmând să infirme sau să confirme, desigur, ceea ce în *ProARME*, numărul de faţă, se comentează la pagina 2). În ce mă priveşte, mi-a plăcut în mod deosebit poezia intitulată cam lung, în stilul medieval-cavaleresc, *Daruri pentru tovarăşa secretară de partid, care s-a îndrăgostit de mine, fiind şi ea femeie*, din care mi-am permis să extrag o mostră relativ consistentă: *De ce mi-e inima-agitată eu nu pot încă să pricep,/ Cum te zăresc, începe-ndată în pieptul meu să bată step,/ Ah, n-aş mai fi bolnav de cord dacă te-aş şti fără prihană/ Şi toată-America de Nord ţi-aş da-o ţie de pomană, Tu să nu crezi că n-aş putea să rup din Terra o bucată/ Când, pentru tine, draga mea, ar fi doar o nimica toată./.../ L-aş mai hirotoni, pe bune, pe Nae, insul insipid,/ Ca într-o zi să te cunune cu tot organul de partid,/ De m-ai iubi ca o nebună, eu aş mai face un efort/ Şi ţi-aş mai da un sfert de lună, că nu pot toată s-o transport./ Şi poate c-aş deschide-odată o agenţie de turism,/ Şi te-aş lăsa neconsolată în iadul din capitalism!/* Bucureşti, 1986.

Florentin Popescu, ***Epigrame cu materialul clientului***, Editura *Detectiv*, Bucureşti, 2011, 78 p. O carte, o cărticică, de fapt, pe care o citeşti cu zâmbetul pe buze, cu condiţia să nu fii tu cel luat în vizor de imaginaţia şi verva cu care şarjează autorul. Pentru că, excepţie făcând vreo doi-trei amici pentru care cunoscutul scriitor buzoian are ceva obligaţii, între care editorul **Firiţă Carp**, ceilalţi confraţi intraţi în vizor sunt executaţi mai mult sau mai puţin elegant, însă cert, într-o manieră sigură... Dar care cu atât mai mult cere o replică adecvată. Desigur, este vorba aici despre o serie de provocări amicale, nu trebuie să ne supărăm, cu atât mai mult cu cât suntem prieteni vechi, noi înşine tentaţi fiind, la un moment dat, să încercăm asemenea şarje dacă near fi dus cerneala din... călimară. În fine, nu ştiu ce vor spune ceilalţi autori care se vor regăsi aici, nu puţini, şi cam de toate calibrele, de la iluştri necunoscuţi la mari vedete ale condeiului, dar în ce mă priveşte, „criticat" fiind pentru romanul *Fantomele nu răspund la salut*, şi încă... aproape ireproşabil[2], n-am putut să-i rămân dator. Aşa că-i răspund aici, pe loc şi la cald. Şi de ce altceva aş putea să mă leg dacă nu de un proiect literar al său – îmi place să cred tare drag şi intitulat cam egocentrist: *Eu v-am citit pe toţi!* – aflat în plină... consolidare? Aşadar: *Că ne-ai citit pe toţi,*

sunt ferm convins,/ Dar după cum ai scris... am dubii mari;/ Probabil ţi-a umblat la ochelari/ Vreun zeu glumeţ, şi încă nu te-ai prins...// Altminteri, ai fi şi văzut, maestre,/ Că un roman nu are doar coperţi,/ Aşa cum casa n-are doar pereţi,/ Ci şi subsol, nişte-ncăperi, ferestre...

[1]Între timp, la vreo trei luni după ce redactasem această notă, am citit undeva că romanul camaradului **Grapini** a câştigat un premiu destul de important pe plan naţional, ceea ce nu mă miră, fapt pentru care îi transmit felicitările mele.

Comentariile însă, vizavi de astfel de scrieri, mi le menţin. (B. D.)

[2]*Nu e caz de tevatură,/ Să-ţi răspundă o fantomă-i greu,/ Dar după aşa lectură,/ N-o să-ţi mai răspund nici eu.* (p 51).

ProARTE

Pictor, sculptor, scriitor, fotograf, profesor de desen, într-un singur cuvânt: artist, acesta este târgovişteanul **Ion Mărculescu** (n. 12 noiembrie 1944, Ioneşti, Dâmboviţa). Medaliat cu aur la Salonul Internaţional de Fotografie Sportivă (1986, Reus, Spania) şi, în 2010, tot acolo, câştigător al trofeului acordat de Comitetul Internaţional Olimpic, editor ş.a., este fondatorul, în 1982, împreună cu alţi câţiva împătimiţi ai… teleobiectivului, al clubului *Fotochindia*. Decupajele găzduite în această pagină fac parte din recenta expoziţie vernisată la sediul Societăţii Scriitorilor din Târgovişte.

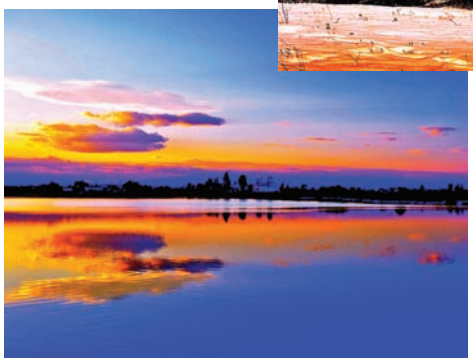

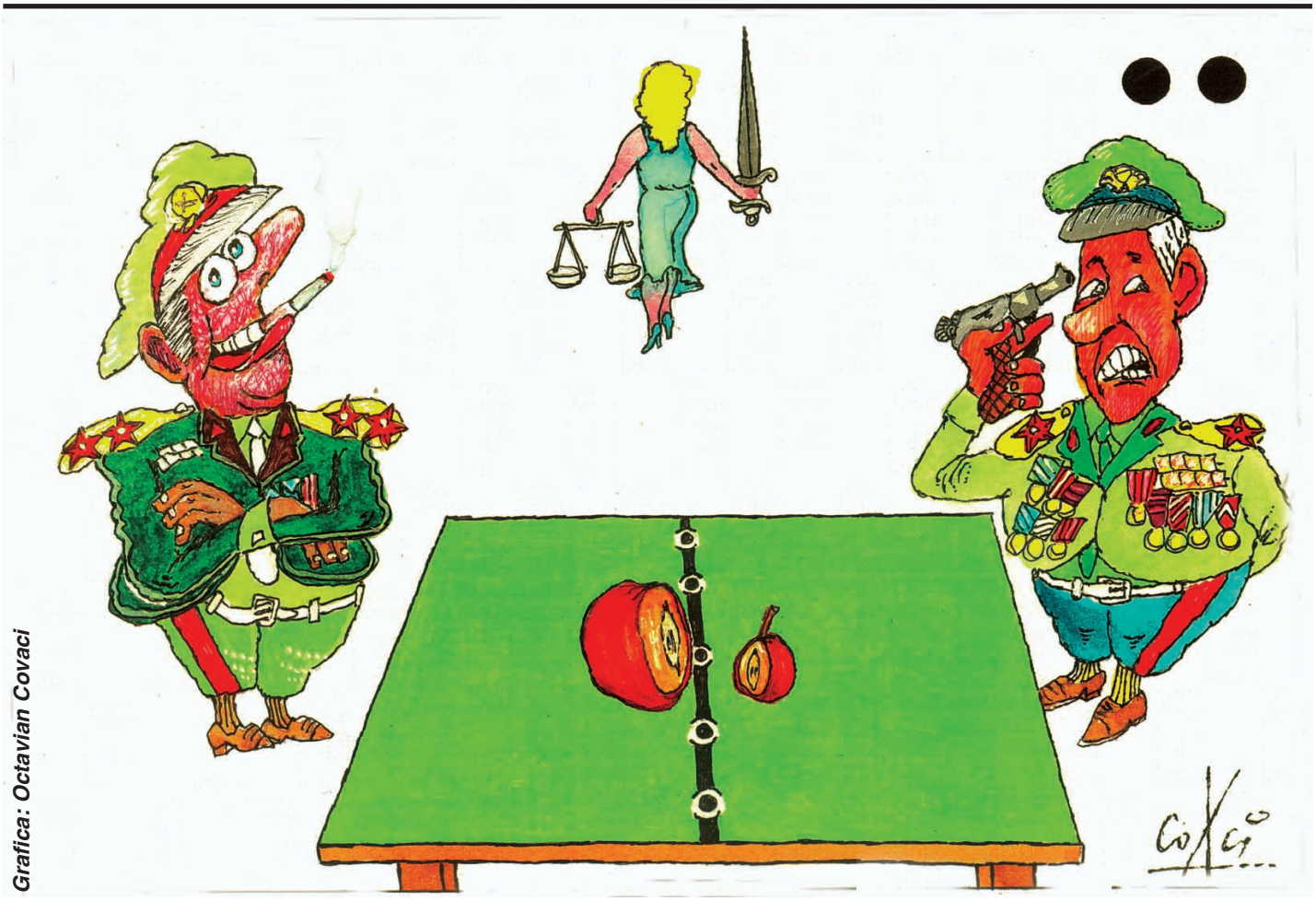

Colecția ProARME

Grafica: Octavian Covaci